

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Bul. Rea Ferdinand (József főherceg-ut.) 2. Telefon: 151. Szigetvári: Közlöny, Arad: Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdona. Kiadása és rotációs nyomása. Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente 1080, félre 540, negyedévre 270, havonta 90 Lej. Külföldre havonta 50 Lej. több. :: Erves szám 5 Lej. Vasárnap 6 Lej. :: (Bucurestiben 50 baní felár.) Hirdetések tarifa szerinti ::

XLVI. évfolyam, 158. szám

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, 1931. július hó 16.

Jogegységesítés

Irta: Dr. Szalai Vilmos

Ezer sebtől vérzik az ország. A helppolitikai atmoszférára a robbanásig feszült, az Európaszerte példátlanul súlyos gazdasági viszonyok ólomsúlyával ülnek meg — lokális okoknál fogva — különben is senyvedő köz- és magángazdaságunknak minden zegét-zugát. Az igazságszolgáltatásunk gépezete a legnagyobb erőlködések dacára is csigalassúsággal működik, utaink, vasutaink, postánk, telefonunk hihetetlenül elhanyagoltak, lezültek, rozsdásak. Amikor valóban százával hemzsegnek a megoldásra váró, sürgősebbnél sürgősebb, fontosabbnál fontosabb problémák, gyógyító iránt dobják bele a köztudatba a közeljövőben állítólag megvalósulás alá kerülő jogegységesítés remét.

Igazán megáll az ember esze s nem tudja, rosszakaratnak, vagy hozzá nem értésnek tulajdonítsa-e az ilyen két-balkezes politikát? Egyetlen más országban sincs annyi orvos, mint éppen nálunk, ugylátszik mégsem akarják respektálni az orvostudományt azt az elemi szabályát, hogy amikor egy testnek csaknem minden fontosabb szerve beteg, nem lehet a beteg állapotát pillanatnyilag nem akut bajok acuttá tételevel fokozni. Amikor szervi szív-, gyomor-, vese- és egyéb betegségek gyötrik a testet, az egyébként ugyancsak nem elhanyagolandó kozmetikai kérdések megoldása nem helyezhető előtérbe.

Nem is beszélve tehát arról, milyen hiba volna be nem vált, elavult, régi törvényeket újabb, modernebb szellemű, sok tekintetben bevált, sőt elismert jobb törvények helyébe életbeléptetni. Tiltakoznia kell a csatolt területek egész közvéleményének az ellen, hogy a jogegységesítés kérdése éppen a legalkalmatlanabb időben, a legszerencsétlenebb formában tűzessék napirendre.

A jogegységesítés kérdése nemcsak a jogászvilágot közelről érintő kérdés, hanem a közönség minden rétegét a legmesszebbmőnően s legközvetlenebbül érintő probléma. Keresztül-kasul szeli a mindennapi életet ezer és ezer vonatkozásban, e kérdés mellett tehát egyetlen foglalkozási ág, egyetlen érdekcsoport, egyetlen ember sem haladhat el érdektelenül.

Hasztalan tartjuk az esküdtszéki intézményt a közszabadságok legmegbízhatóbb őrzőjének, ha ilyen áldozatok árán juthatunk csak vissza hozzá, inkább nélkülözzük még, inkább várunk még rá.

Értsék meg az illetékesek: a régi törvények hatályának fenntartása nem kisebbségi kérdés, hanem egy ma még nélkülözhetetlenül szükséges rossz. Ezerszerre súlyosabb bajok állanak elő ma végrehajtott erőszakos jogegységesítés folytán, mint amilyenekkel küzdenünk kell a különböző jogterületek eltérő, egymásnak sokszor ellentmondó rendelkezései következtében. A mai idők ilyen radikális operációkra nem alkalmasak, a kísérletekből pedig már elég volt!

Nyugalom és csend a német fővárosban

A kormány igyekszik elkerülni az inflációt — Leszállították a márka aranyfedezetét — A német birodalmi bank felemelte a kamatlábat — Az angol és francia tőzsde harca — A német pénzügyminiszter rádióelőadása

Franciaország, Anglia és Olaszország nem reflektál a jóvátétel esedékes összegére

Berlinből érkező jelentések arról számolnak be, hogy egyre kétségesebbé válik, hogy Németországnak sikerül idejében megfelelő külföldi kölcsönt elnyernie s így a megoldást csak belső moratórium útján tartják megvalósíthatónak, ami viszont kétséges eredménnyel kecsegtet. A Rentenmark terve pillanatnyilag háttérbe szorult, mivel az új bankjegyek kibocsátása egyet jelentene az inflációval, ami esetleg csak súlyosbíthatná a helyzetet. A mezőgazdasági birtokok ára hihetetlenül esett s az így előteremtendő összegek amugy sem volnának elegendők ennek ellensúlyozására, a kormány tehát olyan megoldást keres, amelyet az ipar általános garanciája támaszt alá.

A német kormánynak egyébként holnapra hatszáz millió márkára van szüksége a munkabérek biztosítására s egyelőre ez az összeg még hiányzik. A kormány új kényszerrendeletet kíván kibocsátani, amelyben a kifizetések racionalizálásának módjait állapítaná meg.

Csend és nyugalom Berlinben

Szinte érthetetlen az a nyugalom és csend, amely a német fővárosban uralkodik. A csekkforgalom hihetetlen arányokban fellendült, amelyre a legjellemzőbb az, hogy az egyik kabaré már hirdetést is tett közzé, hogy hajlandó jegyeket csekk ellenében is kibocsátani.

Brüning kancellár ma jelentést tett a súlyos helyzetről Hindenburg köztársasági elnöknek, mert azoknál az előjogoknál fogva, amelyeket az alkotmány az államfőnek biztosít, az elnöknek nagy szerepe nyílik a helyzet megoldására. Hivatalos körökből nyert információk szerint a márka aranyfedezetét negyven százalékról harminc százalékra szálították le. Az erre vonatkozó törvény ugyanis klauzulát tartalmaz, amely adott esetekben megengedi az aranyfedezet leszállítását. A kormány eddig pszichológiai okokból tartózkodott ettől az intézkedéstől s hogy ezt mégis megtette, arra rendkívül nyomós okok kellett, hogy kényszerítsék. Az aranyfedezet leszállítása egyébként nem jelenti a bankjegyforgalom szaporítását.

Általános feltűnést keltett az a hír, hogy a német birodalmi bank hét százalékról tízre emelte fel a kamatlábat, míg a Lombard-kamatlábat nyolc százalékról tizenötöre emelte fel.

Dietrich német pénzügyminiszter ma éjjel fél tizenkettőkor rádióelőadáson ismertette a krízis okait, amely szoros összefüggésben van a bécsi Creditanstalt bukásával. Ugyanekkor lett fizetésképtelen egy brémai bank is, amely megrendítette a német közönség bizalmát. Hozzájárult a Hoover-tervvel kapcsolatos két hetes küzdelem Franciaországgal, amely betetőzése volt a pánikot előidéző okoknak.

Felemelik az angol kamatlábat

Londonból jelentik: A Daily Express jelentése szerint Montague Normann az angol birodalmi bank elnöke visszatérte után tanácskozásokat folytatott a pénzügyi világ vezetőembereivel. Ezeket a tanácskozásokat a valuta esése tette szükségessé és az

a tény, hogy a pénzpiac megerősítésre szorul. Illetékes helyen kijelentették, hogy egyelőre még nincs szó az angol kamatláb felemeléséről, azonban ennek lehetősége sincs kizárva. Erre a hírre aranysegélyű értékpapírok erősen esnek.

Londonból jelentik: Macdonald miniszterelnök pénteken délelőtt tíz órakor startol Londonból, fél 1-kor érkezik Rotterdambba, fél 7-kor pedig a tempelhofi repülőtérre száll le, hétfőn pedig az angol miniszterelnök visszaindul Angliába. Macdonald távozása után Brüning kancellár azonnal Párisba utazik.

Párisi jelentés szerint Henderson meglátogatta a gyarmatiügyi kiállítást, mely után hosszabb megbeszélést folytatott Briand-al, La-val-al és Berthelot külügyi államtitkárral.

Bulgária nem fogadja el a márkát

Szófiai jelentés szerint a bolgár bank ma kényszerárfolyamot állapított meg a márkára és ennek értelmében száz márka 3287 levába kerül, vagyis a márka árfolyama 136.42. Márka készítéseket a rendelet szerint Bulgáriában nem szabad eszközölni és így már a mai napon Bulgáriában márkát ma sehol sem fogadtak el.

Az osztrák kormány egyébként a birodalmi német vendégek érdekében elhatározta, hogy a fürdő- és üdülőhelyeken továbbra is elfogadják a német vendégektől a márkát, még pedig a legutolsó hivatalos árfolyamon.

Londonból jelentik: A francia-német tárgyalásokban bekövetkezett szünet elterelte az angol politikusok figyelmét a német válság politikai vonatkozásaitól és az angol politikát most csak Henderson külföldi tanácskozásai érdekli és az a kérdés, hogy Berlin hogyan tudja majd a válságot saját erejéből megoldani. Az általános véleményre, a legjellemzőbb Sir Herbert Williams volt konzervatív kereskedelmi államtitkár kijelentése, aki Németország nehézségeit főleg az amerikai tőke fejeztettségének tulajdonítja.

Fontos a rendíthetetlen bátorság

— Ilyen helyzetben semmi sem fontosabb — mondotta Sir Herbert Williams —, mint a rendíthetetlen bátorság kimutatása. Ha a válság legsúlyosabb napjaiban dr. Luther golfőzni ment volna, úgy Németország ma másként állara.

Londoni jelentés szerint az angol tőzsde hosszabb álló harcra rendezkedett be, amennyiben a minimális eladási árakon jegyezte az értékpapírokat és így próbál védekezni a francia eladási offenzíva ellen. Ezek ala csony árak inkább csak névlegesek, mivel nem mutatkozott az eladásra nagy hajlandóság.

Klagenfurtból jelentik: A kereskedelem és a bankok forgalmában a márkát és a pengőt zavartalanul beváltják. Idegenek körében nyugtalanság nem tapasztalható.

Londonból jelentik: Dalton államtitkárhoz az alsóházban ma interpellációt intéztek, melyben megkérdezték, hogy mi Angliának az álláspontja a francia állásponttal szemben, amelyet Franciaország a Hoover-tervvel kapcsolatban elfoglal. Dalton erre azt felelte, hogy amíg Párisban és Berlinben a tárgyalások folynak, korai erről nyilatkozni. Ekkor egy pótkérdést intéztek Daltonhoz, melyben

Newyorki jelentés arról számol be, hogy a washingtoni kormány értesítést kapott a Nemzetközi Fizetések Bankjától, amely szerint Anglia, Franciaország és Olaszország bejelentette, hogy a jóvátétel holnap esedékes fizetési rátájára nem reflektál.

Tárgyalások a magyar kölcsönről

Budapestről jelentik: Bethlen István gróf miniszterelnök ma hosszabb megbeszélést folytatott Devienne francia követtel. A megbeszélések összefüggésben állanak azokkal a tárgyalásokkal, amelyeket a magyar kormány folytat az ismeretes ötmillió fontos kölcsön kihelyezésére vonatkozólag. A külföld ugyanis most ezt a kölcsönt összeköttetésbe akarja hozni a német kérdéssel, de a magyar kormány erősen szorgalmazza a koncsárjegyek elhelyezését. Bethlen ezután Wekerle pénzügyminiszterrel, Popovics Sándorral, a Nemzeti Bank elnökével és Schober Bélával a Nemzeti Bank vezérigazgatójával folytatott tanácskozásokat, majd Khuen-Héderváry gróffal, Klebelsberg Kuno gróffal és Valkóval folytatott megbeszéléseket, mely alkalommal azokat az átmeneti intézkedéseket tárgyalták meg, amelyeket a forgalom korlátozásával és a bankbetétek fokozatos felszabadításával kapcsolatban fognak foganatosítani.

Délelőtt Popovics, Schober, Teleszky, Wekerle és Imrédy a Nemzeti Bank helyiségében folytattak tanácskozást arról, hogy milyen intézkedéseket alkalmazzanak a három napos bankünnep eltelte után. Mindenekelőtt azt akarják rendezni, hogy a munkabérek és egyéb fizetések folyósítása megakadás nélkül megtörténjék. A pénzügyintézetek egyébként most olyan helyzetben vannak, hogy a megfelelő összegeket a közönség rendelkezésére tudják bocsátani. A délután folyamán a miniszterelnök és a gazdasági élet vezetői ér-

megkérdezték, hogy támogatja-e az angol kormány Franciaország álláspontját, amelyet ebben a kérdésben elfoglal. Az alsóház minden oldalán tiltakozó felkiáltások hangzottak el erre a kérdésre és többen közbekiáltottak:

— Semmi esetre sem fogadjuk el ezt az álláspontot!

Dalton egyébként erre a pótkérdésre nem válaszolt.

a washingtoni kormány értesítést kapott a Nemzetközi Fizetések Bankjától, amely szerint Anglia, Franciaország és Olaszország be-

tekeztetést tartottak, amelyen megtárgyalták azokat az átmeneti intézkedéseket, amelyeket a három napos szünet után fognak foganatosítani. Ezek az intézkedések a bankbetétek felszabadítására és a deviza forgalom korlátozására vonatkoznak. A kormány különös súlyt helyez a gazdasági hitelügyek kielégítésére és a munkabérek kifizetésére. A Nemzeti Bank egyébként intézkedett, hogy a hét közepén a munkabéreket és a tisztviselői fizetéseket mindenki idejében felvehesse. Ugyancsak felszabadították a külföldi váltókra kiadandó devizákat is, nehogy a külföld ezeket a váltókat óvatoltassa.

Értesülésünk szerint a nemzetközi fizetések bankjának egyik képviselője, Robert Porters már napok óta Budapesten tartózkodik és beható tárgyalásokat folytat.

Szünetel a romániai devizaforgalom Németországgal

Németország pénzügyi helyzete egyelőre még kiszámíthatatlan, amint azonban Arad finansziális vezetőinek mai nyilatkozatából kivehető, a németországi események a román pénzügyi piacot a legkevésbé sem érintik. A mai napra vonatkozólag kérdést intéztünk az egyik aradi vezető pénzügyintézet felé, aki a következő nyilatkozatot adta:

— Aradon a hangulat a mai napon is teljesen nyugodt volt. A betétek kivételénél semmivel sem volt nagyobb forgalom, mint máskor a hó közepén szokott lenni. Nyugtalanság abszolút semmi nem volt és a médiói hitelügyek is teljes egészében ki lettek elégítve. Az erdélyi

pénzügyi piacokról is megnyugtató hírek érkeztek, ugyanugy Bucurestiből is és pánik a romániai piacokon sehol sem volt tapasztalható. A német bankünnepnapai rendeletnek hatása mégis abban nyilvánult meg, hogy a devizaforgalom egyelőre teljesen megbénult, miután az ünnepnapokat tartó piacokkal való összeköttetés hiánya miatt az erdélyi és bucuresti-i bankok az átutalásoktól csaknem teljesen tartózkodtak. Ugyanígy tartózkodott a közönség is a devizavásárlásoktól, amelyeknek árfolyama különben csekély ingadozást mutatott.

Németország inflációs tervével kapcsolatban feltett kérdéseinkre informátorunk a következőket mondotta:

— A németországi infláció egyelőre fenyegetésnek látszik és nem tudni, hogy Németország ezen lépést hogy tudná összeegyeztetni azokkal a szerződésekkel, amelyeket a márka stabilizációja alkalmával az európai jegybankokkal kötött. Épp ezért nem lehet tudni, miképp lenne a gyakorlatban keresztülvihető, hogy Németországnak két márkája legyen. Az egyik, amelyik stabil és amely állja a stabilizációt és egy másik, amelynek a külföld szemében semmi néven nevezendő fedezete nincs.

Folyik a vizsgálat a rendőrkezesztúrán

Holnap utazik el Barsăescu vezérfelügyelő

Általános feltűnést keltett az a hír, hogy Moga Romulus dr. rendőrkezesztúr ellen névtelen feljelentést adtak be a belügyminisztériumban és hogy ennek alapján tegnap Aradra érkezett Barsăescu vezérfelügyelő, aki még a tegnapi nap folyamán megkezdte úgy a rendőrkezesztúr, mint általában a rendőrképzés működése ellen a vizsgálatot.

A késő esti órákban alkalmunk volt beszélgetni Barsăescu vezérfelügyelővel, aki kijelentette, hogy a vizsgálat eredményéről egyelőre nem nyilatkozhat és ez csak akkor történhetik meg, amikor a vizsgálat már véget ért. Kijelentette a vezérfelügyelő azt is, hogy legkorábban holnap este utazik el Aradról és így a vizsgálat minden valószínűség szerint a holnapi nap folyamán is folytatódik.

Simone, a gyilkos gyermek

A német pénzügyi válság mellett: Hofer Kuno tragédiája foglalkoztatja leginkább az újságolvasókat. Nem mehet az ember sehová, hogy ne találkozni ezzel a bonyodalmasnak látszó szenzációval. Nők és férfiak elkeseredett vitákat rendeznek s mondani sem kell, hogy a nők az előkelő angol hölgy, a férfiak az előkelő iródieltáns pártjára állanak. Érdekes megfigyelni, milyen tapogatózások folynak a tragikus eset lélektani megítélésében s még ismernek is, akik hivatásos pszichiáterekként aszerkesztettek, mennyire logikátlan következtetések vannak. A laikusok csak azt ismételten szüntelen, hogy mégsem lehet egy harminchéteves nőt úgy megaláztatni, ahogy Hofer Kuno megaláztatta szerelmét s hogy a dúsgazdag dieltáns alapján véve hidegszívű férfidémon volt, (ezt mondják a nők). Meg hogy ott voltak Simone-nak a selyemruhák, a bundák és pizsamák, ott volt előtte a korlátlan világ, a legelőkelőbb s legpompásabb üdülőhelyek szállodái, a sportok és utazások gyönyöre, miért pont Hofer Kuno kellett neki s miért nem tudta megérteni, hogy a férfit nem érdekli már, miért futott utána reménytelenül. (Ezt a férfiak mondják.)

Hogy Tedesco Simone-nak, a gazdag, gyermekkorától elkényeztetett s ezenfelül gyermektelen nőnek éppen az kellett, akit nem tudott hatalmába keríteni, az nagyon természetes. Soha életében olyan kívánsága nem volt, amit ne teljesítettek volna. Anyja felnőtt korában is úgy bánt vele, mint valami kényes kisgyermekkel, s nem is volt ő igazában más, mint kisgyermek, regrediált, lelke mélyén infantilis lény, alkalmazkodásra képtelen, anarchikus kislány s persze, hogy éppen az izgatta legjobban, aki minduntalan kisiklott kezei közül. S Hofer Kuno? A művelt, világlátott, előkelő dieltáns? Aki a témában, a téma „nagyszerűségében” látta a mű nagyszerűségét s művész voltát önmaga előtt úgy kívánta minduntalan bebizonyítani, hogy a legmagasabb cé-

lokat tűzte ki maga elé? Őt éppen az érdekelte s izgatta, ami s aki távol van s mihelyt elérhető közelségbe került hozzá, azonnal megszűnt minden érdekessége.

„Boulterné örökletesen súlyosan terhelt”, mondja dr. Jörger elmegyógyász. Hogy miért van neki szüksége arra az „örökletes”-re, azt nem lehet megérteni. Itt még kísért az a meglehetősen elavult elmélet, amely szerint mindent vissza lehet vezetni az öröklésre. Ennek a homályos elméletnek ma már csak azok a mamák hódolnak, akik gyermekeik rossz szokásainak láttán így kiáltanak fel: „De hát kitől örökölte ezt ez a gyerek?” Nem, Boulterné nem terhelte s terheltégét nem is örökölte. Ő csak egy regrediált, infantilis ember, aki ma, harminchéteves korában is, úgy cselekszik, a hogy egy hároméves aszociális, hatalomra törő s elkényszerített gyermek szokott cselekedni. Homályos pont az orvos véleményében a „hisztériás szervezet” is. Igaz, hogy Boulternének többszöri operáció után sem lehetett gyermeke. Ez azonban fiziológiai elváltozás és nem hisztériás.

A legcsodálatosabb azonban az, hogy Boulterné védője szerint: „Mihelyt nem akart ölni, nem is volt oka az ölésre”. Hogy lehetséges ez? S hogy tehet ilyen naiv kijelentést egy modern, képzett, természettudományos neveltségű ember? Boulterné őt, tehát volt oka az ölésre. Raszkolnyikov elhatározza, hogy nem öli meg a vénasszonyt. Elalszik s álmában szimbolikusán végrehajtja a gyilkosságot. A tényleges gyilkosság tulajdonképpen csak a tudat alatt már befejezett gyilkosság realizálása volt. Nagyon kevés ember akar ölni, aki valóban öl. A legtöbb gyilkos nem érti, miért ölt. El kell fogadnunk Simone védekezését: ő nem akart ölni... S később is önmagát akarta megölni s nem Hofer-t. Hogy Boulterné nem érti, miért ölt mégis és ha őt, miért nem önmagát ölte meg s ha önmagát akarta megölni, miért tett a revolverébe hat golyót, holott egy, vagy kettő is elegendő lett volna. — az természetes. Boulterné nem akarja megérteni, hogy ő tudatalatt ölni akart s hogy éppen Hofer-t akarta megölni. Hiszen ha ezt bevallaná, olyan súlyos büntudatta! kelle-

ne megbirkózna s önmaga értékét annyira is kellene szállítania erkölcsi énfeltesse előtt, hogy az ő primitív, infantilis egyénisége összeroppanna alatta! Boulterné életösztönét védi, amikor nem érti a gyilkosságot. Ő nem tudja, miért nem is szabad neki tudnia, hogy amikor önmagát akarta megölni Hofer szobájában, fantáziában Hofer helyébe állította önmagát, Hoferrel azonosította önmagát (már csak az iránta érzett szerelem miatt is) és a mikor elindult, hogy Hofer szobájában lölje magát agyon, ezért tett hat golyót a revolverébe. Mikor tudatalatti bosszúfantáziáit realizálta, csak az történt, hogy feladta az azonosítást s cselekedett úgy, ahogy indulatai diktálták. S talán... talán, ha tudta volna, hogy ő a tervezett öngyilkosságban Hofer Kunot személyesíti meg... nem is dugott volna hat golyót a revolverébe.

Tedesco Simonet tehát úgy kell nézni, mint egy felnőtt gyermeket. Ösztönélete, indulatainak lefolyása teljesen ennek a korának felel meg. Követeli az elérhetetlent. Nem tud lemondani. Dominál benne a hiúság. (Egyik levelében arra kéri Hofer-t, hogy legalább látszatra folytassák a viszonyt, mert mint szólna a világ, ha megtudná, hogy őt szakították!) Minden elurastásban megaláztatást lát, mint a gyermek, aki tombol, hogy őt gyerekszámba veszik.

Gyermek ő, kisgyermek, s nem hibás semmiben. Hibás a multja, hibásak azok, akik között felnőtt. Életének külső korlátai nem voltak, gazdag volt, szabad és előkelő. Belső korlátai annál inkább. Ott áll most lélekben játéka között, melyek eltörték, ott áll a kis ketrechen, amelyben járni tanult, ott áll és sír — és nem ért semmit.

S egy halott fekszik előtte zárt ajkakkal, egy halott, aki, míg élt, nem érte őt s akit ő nem értett, s aki éppen olyan aszociális lélek volt, mint amilyen ő.

A könyveket elolvasták, a leckét megtanulták, a társadalmi érintkezést, a vasúti jegyváltás szabályait elsajátították. De nem értették meg semmit, sem abból, amit tanultak, sem pedig önmagukból.

Milyen gyakori eset!

Károly király: „Valóságos kampány dolgozik a diktaturahírek elterjesztésén és magánéletemet sem kimélik“

Egyéves uralkodásáról adott interjút Károly király és nyilatkozott a diktatúráról, a Iorga-kormányról és az aktuális problémákról

Bucurestiből jelentik: A Stampa mai száma interjút közöl II. Károly Románia királyával. Az újságíró, akit Őfelsége a lap képviselőjében fogadott, a következő kérdéseket intézte az uralkodóhoz, aki az alábbiakban válaszolt a hírlapíróknak:

— Mik voltak Felséged impressziói egyéves uralkodása alatt?

— Ha ez nem is indiszkret kérdés — válaszolta Őfelsége — roppant nehéz rá válaszolni. A helyzet igen súlyos volt az elmúlt egyévesztendő alatt, mert a nyomasztó világgazdasági krízis szemmel láthatólag befolyást gyakorolt Romániára is, ahol csak úgy, mint világszerte, a gazdasági problémák túlsúlyba kerülnek a politikai problémákkal szemben, úgy kül-, mint belpolitikai vonatkozásban. Másrészt viszont egy év igen rövid idő ahhoz, hogy megfelelő és állandó véleményt szűrjessen le az ember tapasztalataiból.

Az újságíró második kérdése:

— Mi igaz a romániai diktatúrával kapcsolatosan szárnyra kelt hírekről?

Őfelsége válasza: A diktatúráról szóló hírek abszurdak. Eszembe se jut a diktatórikus rendszert inaugurálni Romániában. Hazatérésemkor elhatároztam, hogy alkotmányos uton fogok uralkodni és ezen elhatározásomhoz ragaszkodom is.

— Valóságos kampány dolgozik a diktatura hírek állandó lánsszorozásán s ez a kampány nem kiméli magánéletemet sem, jóllehet az uralkodó magánélete a legszentebb kellene, hogy legyen, mintahogy minden polgár magánélete a legszentebb. Nincs diktatura-tendencia, ezt a leghatározottabban állíthatom.

— Mi igaz abból, hogy a Iorga-kormány nem képviseli a népakaratot és az ország hangulatát?

— Nem avatkozom bele kormányom ügyeibe, az alkotmányos uton kinevezett kormány felelős, minthogy én is a kétoldali felelősség jegyében uralkodom.

— Igaz-e, hogy Felséges Uram minisztertanácsokon elnököl?

— Ezt még a megboldogult édesapám, Ferdinand király vezette be, én csak felelevenítettem ezt az igen tiszteletreméltó szokást. Kötelességemnek teszek eleget, hogy Rózzvetlenül hozzájárulok a dolgok elintézéséhez.

— Mik azok a problémák, amelyek első sorban lekötik Felséged érdeklődését?

— Legelső sorban a parasztgazdaságok helyzete érdekel és nemcsak azért, mert Románia agrár állam, hanem mert önmagába véve is érdekes és szükséges parasztiaink tanulmányozása. A román paraszt érdekes életet és és rendkívül fejlett gazdálkodást folytat, még pedig az individuális gazdálkodás jegyében. Komolyan foglalkoztat még a városok

élete, fejlődése is, kapcsolatba hozva az ipar fejlődésének problémájával. Természetesen itt is első sorban a gazdasági szempontok érvényesülnek. A román petróleum és gabona kell, hogy Románia gazdasági életének jövedelére legyen.

Az újságíró ezután az orsovai királytalálkozásról kapcsolatosan intézett kérdéseket az uralkodóhoz, aki kijelentette, hogy az orsoval tanácskozások kizárólag magántermészetűek voltak és semmi kapcsolatuk nincs a politikához.

Hatiegan miniszter távozásának oka

Pop Valér tárcanálküli miniszter ma nyilatkozott az Adeverul munkatársának. A miniszter hangoztatta, hogy a kormányban a he-

Ma hajnalban megostromolták a világosi adóellenőr házát

Egy izgalmas éjszaka — Bezúrták a lakás ablakait — Varga Gyula feleségével együtt kénytelen volt eltorlaszolni az ajtókat — Jelentés a pénzügyminiszternek — Szigorú nyomozást vezetett be az aradi csendőrség

A maga nemében szokatlan és megdöbbentő esemény történt ma hajnalban Világoson, amely élesen rávilágít a falu lakosságának elkeseredett hangulatára és amely gondolkodásra kell késztesse a felsőbb ténvezőket. A helyzet ma olyan, hogy minden intézkedést megelőzőleg, az ország, a lakosság gazdasági viszonyait kellene tanulmányozni, mert az ehhez hasonló esetek, mint amilyen ma hajnalban Világoson történt, kiszámíthatatlanul káros és destruktív hatással lehet az ország életére. A megdöbbentő eseményről egyébként alábbi tudósításunk számol be:

Ma hajnalban egy nagy csoport falusi ember megtámadta Varga Gyula világosi adóügyi ellenőr házát, bezúrták annak ablakait és Varga Gyula és felesége csak a véletlennek köszönhetette, hogy éppen sikerült a tömeg dühe elől elmenekülnie.

Varga Gyulát mintegy két hónappal ezelőtt helyezték el Aradról Világosra, ahol mint adóügyi ellenőr működött. Ez alatt az idő alatt érkeztek ki Világosra azok a miniszteri rendelkezések, amelyek az adók és illetékek szigorú behajtását rendelték el. A világosi gazdák, akik még aratás előtt voltak, természetesen nem tudtak fizetni és így egymásután történtek Világoson a foglalások és árverezések. A faluban egyre elkeseredettebb lett a hangulat és Varga Gyulában a falu lakossága nem a végrehajtó közeget látta, hanem úgy képzelte, hogy őket tönkre akarja tenni. Ez a fojtott hangulat aztán a hajnali órákban rob-

gyeken tuli érdekeket fogja képviselni és szerrinte elképzelhetetlen, hogy Iorga különbséget tenne aszerint, hogy ki hol született. Szép szavakkal ecsetelte a miniszter, hogy a főtörékvése az ellentétek elkerülése lesz, ami jóakarral feltétlen elérhető. *Hatiegan miniszter távozásáról azt mondta, hogy ez teljesen magántermészetű okokból következett be.*

Bucurestiből jelentik: A kormány megbízta Nichifor Robu és Popovici Tasca képviselőket a bukovinai helyzet tanulmányozásával. Robu megbízatása annál is inkább a szenzáció erejével hatott, mert a képviselő, mint ismeretes, cuzista és már eddig is ismertté tette nevét parlamenti szereplésével.

Bucurestiből jelentik: Hatiegan és Manoiilescu miniszterek lemondásáról ír a Lupta és véleménye szerint Pop Valér dr. kinevezése egy csapásra lecsillapította az erdélyi kormánypártiak elégedetlenségét. Manoiilescu távozását illetőleg, azt közlik, hogy a volt kereskedelmi miniszternek állandó konfliktusai voltak a kormány tagjaival, így első sorban Ionescu Sisestivel és Argetoianuval. *Angheliescu lemondása a Banca Nationala kormányzój székéről éppen kapóra jött, hogy Manoiilescunak más helyen nyújtának érvényesülési alkalmat.* A Lupta azt írja, hogy Manoiilescu még nagyon meg fogja bánni, hogy elhagyta a nemzeti-pártot, mert ez a párt magátévá tette programját és azt meg is valósította volna.

bán ki egy szokatlan és megdöbbentő eseményben.

Varga Gyula szokása szerint már a kora esti órákban nyugovóra tért és álmát mintegy öjjeli fél két óráig nem is zavarta semmi. Ekkor arra ébredt fel, hogy a háza előtt nagyobb tömeg beszélget, sőt élesebb és hangosabb szavak is hangzanak el. Először nem tudta mirer vólni a dolgot s éppen kiszállott ágyából, hogy megnézzze, hogy mi van kint, amikor csörmpölés hallatszott: a kint levő falusiak egyike követ betörte a szomszédos szoba ablakát. A zajra ijedten ébredt fel Varga Gyula felesége és mindketten, amikor látták, hogy a helyzet komolyabbá kezd válni, menekülni igyekeztek. A kapun természetesen nem lehetett és ekkor úgy döntöttek, hogy eltorlaszolják az ajtót és a lakás egy belső szobájába vonulnak vissza, amelynek nincs a szobára ablaka.

Közben azonban valóságos roham zajlott le az adóügyi ellenőr háza ellen. A falusiak kövekkel és dorongokkal beverték Varga Gyula lakásának mind a nyolc becsüli ablakát, közben pedig élesen szidták az ellenőrt, akit azzal vádoltak, hogy tönkre teszi őket, elviteli utolsó javaikat és minden vagyonukat adó fejében leigolaltatja. A rohamot csak a hajnali órákban, hagyták abba és ekkor eltávoztak Varga Gyula háza elől.

Az adóügyi ellenőr felesége a kiállott izgalom következtében megbetegedett úgy, hogy most rokonai ápolják. Varga Gyula pedig ma reggel bejött Aradra, ahol a megdöbbentő eseményről jelentést tett a pénzügyigazgatóságnak. Ca b a Gyula pénzügyigazgató elhatározta, hogy az esetről jelentést küld be a pénzügyminisztériumba.

A nyomozást ugyanekkor bevezette az aradi csendőrség is, amely szigorú megtorlásokat helyezett kilátásba a tettesekkel szemben. Ma egyébként alkalmunk volt beszélni Varga Gyulával is, aki a következőket mondotta:

— Nem tettem mást, mint hogy kötelességemhez híven végrehajtottam felettes hatóságimtól kapott utasításokat. Világoson jóíromán senkit sem ismerek közelebből, mivel nem régen tartózkodom ottan és így nem is hiszem, hogy személyes bosszúról lenne szó. Az utóbbi időben tényleg több árverést tűztünk ki és nyilván ez indította a falu lakosságát erre, hogy megbosszulja magát.

Beiktatták a Banca Nationala ANGHELESCU elegáns gesztussal adta át helyét új kormányzóját

— A BURILLIANU-ügy a Legtöbb Semmitőszék elé kerül —

Bucurestiből jelentik: Ma délelőtt beiktatták a Banca Nationala új kormányzóját, Manoiilescu Mihályt. Az átadásnál Angheliescu beszélt elsőnek, majd Chiriatescu alkormányzó köszönetet mondott Angheliescunak eddigi működéséért, üdvözölte Manoiilescut, akit az igazgatótanács teljes támogatását ígéri. Manoiilescu méltatja a volt kormányzó érdemeit és ígéri, hogy minden erejével a nemzeti bank

felvirágoztatásán fog dolgozni. Megállapítja, hogy az igazgatótanács több tagjával régi és meleg baráti kapcsolatok kötik össze, elismeréssel nyilatkozik arról az elegáns gesztusról, amellyel Angheliescu átadta helyét.

Bucurestiből jelentik: A kormány megfellebbrezi a Burilleanu-ügyben hozott ítéletet és a végsőfoku ítéletet az év végén fogja kimondani a Semmitőszék.

Újabb letartóztatások az aradi kommunista szervezkedés ügyében

A házkutatások eredményei —
Több gyanúsított eltűnt Aradról

Leányszöktetés miatt tett feljelentés vezette nyomra a hatóságot

Az Aradi Közlöny mai számában részletesen beszámolt arról a nagyszabású kommunista szervezkedésről, amelyet az aradi sziguranca sikeresen leleplezett. A sziguranca emberei már hetek óta éjjel-nappal dolgoztak, folytatták a nyomozást a nagyszabású ügy kiderítése érdekében és hogy ez a nyomozás sikerrel is járt, az jórészt Ciorescu Tache aradi szigurancafőnök érdeme, aki éjt nappallá téve, dolgozott együtt a sziguranca detektíveivel és szakszerű vezetésével sikerre vezette a nyomozást. A vizsgálat újabb részleteiről alábbi tudósításunk számol be:

Az éjszaka folyamán letartóztatták még Rácz Ferencné és Maróczy Margit munkásnőket, akikről már régebben tudták, hogy részt vettek kommunista összejöveteleken. Ma ismét kihallgatták Bernát Andrást, akiről kiderült, hogy „Sanyi” álnéven működött és hogy ő volt az irányítója és megszervezője az egész kommunista akciónak.

A nők egyikének lakásán az újabb házkutatás alkalmával levonógépet találtak, amelyen ezerszámra készítették a kommunista röpiratokat. A szervezet tagjai itt kétféle röpiratokat gyártottak. Az egyik a „Román kommunista párt központi vezetőségének értesítője” név alatt került ki a sokszorosító gépből, míg a másik egy felhívás volt, amelyet a földmives munkásokhoz intéztek és amelyet augusztus elsején kellett volna sok ezer példányban szétosztani a földmunkások között.

A kommunista szervezkedésben résztvettek még Mateisz Ilona és Papp Ilonka is, akik azonban eltűntek Aradról és akiket eddig még nem sikerült előkeríteni. A most leleplezett szervezkedésben aktív részt vett két marosvásárhelyi fiatalember, Hirschler Lajos és Kovács Elemér is. Kovács Elemér különben érettségivel is rendelkezik. A sziguranca még egyes részletek tisztázására vonatkozólag folytatja a nyomozást, amely azonban minden valószínűség szerint már a mai nap folyamán véget ér.

Leányszöktetés fedte fel a kommunista szervezkedést

Különös érdekességre tarthat számot egyébként az is, hogy a rendőrségnek hogyan sikerült a kommunista szervezkedés nyomára bukkannia. Néhány héttel ezelőtt ugyanis Wank Kornél marosvásárhelyi pékmester feljelentést tett az ottani rendőrségen Bernát András ellen, aki a feljelentés szerint a pékmester mostohaleánvát Aradra szöktette. Wank Kornél azt kérte rendőrségtől, hogy nyomozzák ki Bernát András lakását és mostohaleánvát, aki megszökött ezzel az emberrel, küldjék vissza Marosvásárhelyre.

Az aradi rendőrség, miután megkapta a marosvásárhelyi rendőrség átiratát, megindította a nyomozást Bernát András hollétének felderítésére. A megadott személyleírás alapján hosszas munka után sikerült is megtalálni Bernát Andrást, akiről közben megállapítást nyert, hogy gyanús elemekkel érintkezik és

résztesz kommunista röpiratok gyártásában és terjesztésében. Miután ez már nyilvánvalóvá vált, vette a kezébe a nyomozást az aradi rendőrség állambiztonsági hivatala és a nyomozásnak ezt a részét Ciorescu Tache vezette le. Így tisztázódott aztán, hogy kikkel is állott Bernát összeköttetésben és hogy a kommunista üzelmekbe belekeverte a marosvásárhelyi pék mostohaleánvát is. A kommunista szervezet felderítéséhez tehát egy szinte romantikusnak mondható leányszöktetés szolgáltatta az első alapot.

Juliána, Hollandia trónörökösnője csak szerelemből akar férjhez menni

Szigorú nevelés. „Megeshetik, hogy egy nap szegényen állsz a világban.” A trónörökösnő jogot hallgat. A hercegnő szíve szabad

Európa legérdekesebb egyéniségeinek egyike Hollandia ifjú trónörökösnője. Bármikor kövesse is anyját a trónon, ez lesz az első eset a világtörténelemben, hogy két nő egymásután uralkodik ugyanabban az országban. Ez a körülmény már egymagában is elegendő volna arra, hogy a világ érdeklődése Juliánára, Vilma holland királynő egyetlen leányára terelődjék. Születése történelmi esemény volt, mert ez biztosította az Orange-uralkodóház megmaradását Hollandia trónján. Vilma királynő már kilenc éve asszony volt, amikor első és utolsó gyermeke, Juliána trónörökösnő megszületett.

Örömműjögás kísérte az egész országban ezt a családi eseményt. Juliána a legelkényeztetettebb és legdélgettebb királyi gyermek lett volna, ha édesanyja nem lett volna ugyanolyan bölcs, mint amilyen jószágos. A kis királyleányt a legegyszerűbben és szigorú fegyelemben nevelték fel. Minden óráról számot kellett adnia, mert értésére adták, hogy nincs joga elpazarolni az idejét. Iskolai tanulmányait édes anyja és nagynyja, Emma anyakirályné ellenőrizték és mindketten arra törekedtek, hogy a gyermek lelkébe a felelősség tudatát bevéssék.

A trónörökösnő jogdoktor

Amikor kitört a világháború, a királyné leghelyesebbnek tartotta, hogy leányának nevelését olyan irányban tökéletesítse, hogy ha valamikor szüksége volna rá, maga is megkezdhesse kenyerét.

— Európa trónjai — mondotta az anyja a fiatal hercegnőnek — gyöngé lábon állanak. Megeshetik, hogy egy szép napon teljesen szegényen állsz a világban. Jó lesz, ha erre az eshetőségre elkészülsz.

A fiatal leány tehát a leydeni egyetemre került, jogot hallgatott, letette a doktori vizsgát és tökéletesítette tudományát a történelemben is. Juliána hercegnő szorgalmas és tanulni

Vizumát
és bucaresti-i ügyét
Sándor Ferenc meneltjegyirodájára intézi
a legelőnyösebben.

Kinevezték az új kereskedelmi minisztert

Ma volt az eskütétel.

Bucurestiből jelentik: Vasilescu Carpen az új kereskedelmi miniszter kinevezése ma délután jelent meg a Monitorul Oficialban. A miniszter ma már le is tette az esküt és átvette tárcája vezetését.

szerető diáknak bizonyult. Leydenben nagy, de nem fényűző villát béreltek számára és a királyi udvartartás egyik hölgyét osztották be melléje. Juliána boldog volt és ugyanugy élt, mint diáktársnői. Kiséret nélkül sétált az ősi egyetemi városban, jól érezte magát társnői körében, akiket gyakran meghívott magához. Ekkor tudta meg, hogy mi az függetlennek lenni. Egyik barátnőjének kijelentette:

— Remélem, anyám meg fogja engedni, hogy folytassam Leydenben ezt a szabad, gondtalan életet, amely sokkal kellemesebb, mint abban a borzasztó hágai palotában halálra unni magam.

Juliána és a tortakészítés

De egyszer minden jónak végeszakad és a fiatal hercegnő csakhamar kénytelen volt hazatérni és alkalmazkodni ahhoz a szigorú fegyelemhez, amely nem volt kedvére. A királyné, aki mindenben nagyon alapos, ragaszkodott hozzá, hogy leánya a házi teendőkhöz is megismerkedjék. Juliánának törődnie kellett a háztartással, sőt azt beszélték, hogy asztalkendőket kell beszegnie és ruhákat kell javítania, amihez nem nagy kedvet mutatott. Ami a sütitést illette, ebben egyáltalában nem volt sikere. Hír szerint Juliána megvesztegette az udvari szakácsot és kitűnő tortát mutatott be édesanyjának, mint saját készítményét, holott az az udvari szakács tudományát dicsérte.

Juliána három évvel ezelőtt nagykorú lett. Bár az ország ezt az eseményt nagy örömmel fogadta, az udvar nem rendezett különösebb ünnepséget. A királyné csak kis ebédet adott, amelyen „az Urnak hálát adott érte, hogy leánya fölött öröködött”, de több nem történt. Juliána helyzete nem változott, továbbra is gyermekként bántak vele. Még ma is régi szobájában él és nincs része függetlenségben. A királyné leányával együtt minden évben külföldi utazást tesz. Ez az egyetlen pihenője Juliánának. Az öreg hágai palota sohasem volt a mulatságok tanyája. Télen ugyan rendeznek egy két bált és udvari ünnepséget a szép, tiszteletreméltó termekben, de a hercegnőt egyáltalában nem fenyegeti az a veszély, hogy elkényveztessek.

Természetesen már sokszor szó esett a trónörökösnő házasságáról. Az ország szívesen látná, ha a hercegnő saját otthonát alapítaná, gyermeket nevelne, de ezt sem a hercegnő, sem édesanyja nem tartja sürgősnek. Juliána mindig azt hajtogatta, hogy csak szerelemből fog férjhez menni és Vilma királyné fél attól, hogy szeretett leánya egyszer nem lesz kizárólag az övé. Kérőkben természetesen nincs hiány és már több ismert név szerepelt Juliána trónörökösnővel kapcsolatban, de ugyálszik, a hercegnő szíve egyelőre még teljesen szabad.

Elkészült a kisebbségi államtitkárság felállítására vonatkozó törvényjavaslat

Megállapítja a törvény az államtitkárság hatáskörét — A kisebbségi elemek egyetértését van hivatva szolgálni az új szerv

A Consiliul Legislativ elé ma terjesztették be a kisebbségi államtitkárságra vonatkozó törvényjavaslatot. A törvényjavaslat négy pontból áll, amelyek a következők:

Első szakasz: A kisebbségi problémák tanulmányozására és megoldására a miniszterelnökség mellett létesül egy kisebbségi államtitkárság.

Második szakasz: A kisebbségi államtitkárság tanácsadó szerve lévén a kisebbségi kérdésekben a kormánynak, minden olyan

kérdésben megteheti a szükséges intézkedéseket, amelyek hivatva vannak a kisebbségi elemek egyetértését szolgálni a román állam általános érdekei keretén belül.

Harmadik szakasz: Az államtitkárság belső szervezete, feladata és az egyes irodák és szekciók munkája az általános állami szolgálati szabályzat szerint vannak meghatározva.

Negyedik szakasz: Jelen törvény a Monitorul Oficial-ban való közzétételével lép életbe.

Ma déltől kezdve öt teljes óráig szünetelt Aradon a vízszolgáltatás

Izgalom az egész városban — Megrohanták a nyilvános kutakat — A vízszünetelés oka. Tripa Mihály, a vízművek igazgatójának nyilatkozata

A hőmérő az árnyékban is negyven fok felé kuszik és ebben a tarthatatlan melegben szünetelt ma déltől 12 óra után Aradváros vízszolgáltatása, akkor, amikor a háztartások a legnagyobb mértékben vannak ráutalva a vízfogyasztásra.

A vízcseppek beszüntették a vízszolgáltatást és a közönség az ájult hőségben megrohanta a nyilvános kutakat. A Dacia-kávéház előtti kut, a Szabadság-téren levő másik vízforrás valószínűleg ostrom alá voltak véve, nem beszélve természetesen azokról a kutakról, amelyek a külvárosi utcákban vannak, amelyeket távoli részokről kerestek fel egy kis ivóvizért. A szabadság-téri kut azonban csakhamar felmondta a szolgálatot, a tikkadt vízre-várók természetesen ebben is a közönség bosszantását vélték felfedezni, holott a magyarázat igen egyszerű volt. A kut szerkezetének rugója, amely rendes körülmények között nincs ilyen nagymérvű használatnak kitéve, az első félórán már eltört és így a további vízszolgáltatás is megszűnt.

Kérdést intéztünk a vízművek igazgatóságához és Tripa Mihály igazgató a következőkben adta meg a déli fél tizenkettőtől délután fél ótig tartó teljes vízszünetelés okát:

— Három év óta nem fordult elő hasonló izemzavar a vízműveknél. Délben fél tizenkettőkor jelentették, hogy a Fa-uccában húzó-dó főcső, amelyből a várost behálózó összes mellékcsövek ágaznak szét, *kivágta a csövek közötti tömitést, amelynek következtében a vízszolgáltatást nyomban be kellett szüntetni*, mert a főcsőnek ez a hibája azonnal kijavításra szorult. A helyszínre kiküldött munkások kiasták a veszélyeztetett részt, ahol az elzárásig már a víz hatalmas sugárban kezdett ömleni és a fő csővezeték két csőrészt összehajlíztatták és új tömitéssel látták el.

— Tudatában vagyok annak, hogy a vízszolgáltatás szünetelése kellemetlenül hatott a város közönségére, azonban a nagy időközökben előforduló hasonló hibákat vis-majornak kell tekinteni, amelynek a mi feladatunk csak arra szorítkozik, hogy a hibát hamarosan kiküszöböljük. Előrelátásból a víztorony rezervoárjaiban tartottam szükséges mennyiségű vizet, arra az esetre, ha netalán a város területén a javítás tartama alatt tűz ütne ki.

Ugyanez alkalommal kérdést intéztünk Tripa Mihály vezérigazgatóhoz arra a bead-

ványra vonatkozólag, amelyet most nyújtottak be a város vezetőségéhez és amelyben a memorandum aláírói két dolgot kifogásolnak. Az egyik az, hogy az új szűrők felszerelésénél a víz érintkezésbe jut a levegővel, amelynek következtében az lesz, hogy a levegő a vízben levő mangánt kicsapja és az ennek következtében szilárd állapotban fog a csövekbe kerülni. A második pedig hogy a vízművek teljesen kiküszöbölték az azelőtt szokásos csőmosási szisztémát, amidőn éjjelenként az uccára szolgáló tüzcsapokat kinyitották, hogy a kitóduló vízmennyiség kimossa a csöveket.

Tripa Mihály igazgató ezekre vonatkozólag az alábbi információt adta:

Ezer hold erdő égett Konopon

A kár meghaladja az ötmillió lejt — Ismeretlen a tűz oka

Tegnap telefonjelentés érkezett az aradi Patria fakitermelő vállalathoz, hogy a konopi erdő, melyet egészen a legutóbbi időkig a Patria termelt ki, ismeretlen okból kigyulladt és teljes erővel ég. A Patria-vállalat erről azonnal jelentést tett a megyei prefektúrán, ahonnan viszont Piso János aradi erdőügyi vezér-felügyelőt értesítették. A jelentés vétele után az erdőügyi vezér-felügyelő Pascu Victor erdőügyi aligazgató és Novac György inspektor kíséretében este 8 órakor autón kimentek a helyszínre, ahonnan csak a késő éjszakai órákban érkeztek vissza. Munkatársunk felkereste Pascu Victor aligazgatót, aki a tüzről a következőket mondotta:

— A tűz délután 3 órakor keletkezett és ezt a mezőn dolgozó lakosság vette észre. Természetesen többen a faluba rohantak segítségért, ahol ekkorra már szintén észrevették a tüzet. Telefonáltak Aradra és innen kértek segítséget. Amikor mi kimentünk, a tűz már teljes erővel tombolt és már mintegy 5—600 holdnyi terület pusztult el. A tűz rendkívüli gyors terjedése annak tulajdonítható, hogy a tölgy és bükkerdő fái egészen fiatalok, alig 6—7 évesek és így gyorsan tüzet fognak. A tűz továbbterjedésének megállításánál dolgozó 6—700 munkás ereje odairányult, hogy a tűz szélétől számított, mintegy 200 méterre az összes éghető száraz ágakat és egyéb gyúlékony anyagokat minél gyorsabban eltávolítsa, mert a tűz loka-

lálása csakis így lehetséges. Mi éjféli után 3 órakor jöttünk vissza Aradra és reggel intézkedtünk Balacescu ezredesnél, hogy egy század katonaság menjen ki a helyszínre a tűz lokalizálására. Közben azonban jelentés érkezett Konopról, melyben tudatták, hogy a tüzet nagyrészt sikerült és csak egy kis területen nem sikerült még eloltani. A mai jelentések szerint, amelyek hozzám érkeztek, arról számolnak be, — mondotta az aligazgató — *hogy ezer hold erdő égett le és becslésem szerint a kár meghaladja az ötmillió lejt. A még tartó tüznél az oltási munkálatokat jelenleg a radnai kincstári erdőgondnok, Lucian Lugosan erdőmérnök és Stefanica radnai főszolgabíró, valamint Cota Vasile főerdőmérnök, a barzavai erdőgondnokság vezetője irányítják. A tűz okát illetőleg eddig még semmi konkrétumot nem sikerült megállapítani és a feltevések odairányulnak, hogy a tüzet véletlenség, vagy pedig gyújtogatás okozta, amit a megindított erélyes nyomozás lesz hivatva megállapítani.*

Próbamozgósítás Olaszországban

Demonstráció célja van a fascista tömegek megmozgatásának.

Rómából jelentik: A fascista-párt bizottsági ülésén, melyen Mussolini elnökölt, elhatározták, hogy az adriai part mentén Fiaráig a közeljövőben általános mozgósítást rendelnek el. A mozgósítás időpontját nem határozták meg és az egyes fascista szervezetek vezetőivel csak negyvennyolc órával előbb fogják közölni a tervezett mozgósítás napját, amelynek célja az, hogy megmutathassák, mily gyorsasággal lehet a fascista tömegeket megmozgatni és akcióképessé tenni.

Az aradi mozik mai műsora

Negyed 8 és negyed 10 órakor.

CENTRAL MOZGÓ: VIHAROK A MONTBLANC FELETT. (Stürme über dem Montblanc) A havasi tájak minden fenséges és borzalmas szépségét élénk vázáló hatalmas filmkölcszus. A „Fehér pokol” c. hasonló zsánerű képet, amely pedig itt óriási sikert ért el, minden tekintetben felülmúlja. Hangfelvétele minden eddigi hálóttnál tökéletesebb. Rendezte: Dr. A. Fanck. Főszereplői: Leni Rieffenstahl, Ernst Udet (mind ketten a Fehér pokolból ismertek) és Sepp Rist.

ELITE MOZGÓ: HALÁL TÁNCOSA. Cirkuszdráma. Főszereplők: Karina Bell és Gösta Eckman.

GRADISTE MOZGÓ: ORSZÁG NÖK NÉLKÜL. Dráma. Conrad Veldt-tal a főszerepben. Előadások 7 és 9 órakor.

Felmentette a bíróság Hoffer Kuno dr. gyilkosát

Az ítéletet írásban közölték a vádlottnővel — Minden tárgyalási költséget a felmentett angol hölgy visel

Churból jelentik: A st.-moritz-i tragikus regény utolsó fejezetére pontot tett az igazságszolgáltatás. Simone Boulter asszony, Hoffer Kuno gyilkosa megrohcolt idegekkel, már elfáradtan állott bírái előtt. Csak néha-néha zokogott fel, amikor a védők egy-egy kényesebb pontot érintettek a tragikus sorsu asszony életének ama idejéről, amit Hoffer Kunoval töltött el. A védőbeszéd befejezése után Simone asszony ájultan hanyatlott hátra. A bíróság intézkedésére a vádlottnőt elszállították a tárgyalási teremről és nyomban orvosi kezelés alá vették.

Mielőtt ítéletre vonult vissza a bíróság, rövid tanácskozást tartott, amelyen elhatározták, hogy a vádlottnő betegségére való tekintettel az ítéletet nem hirdeti ki nyilvánosan, hanem azt írásban közli az érdekelt felekkel. A bíróság határozata természetesen nagy elé-

gedetlenséget keltett a hallgatóság körében és a legnagyobb izgalommal várták a döntést.

Hosszas tanácskozás után, a késő délutáni órákban kézbesítették ki Simone Boulter részére az ítéletet.

Az ítélet szerint, a bíróság Simone Boultert felmentette az emberölés vádjától és elrendelte azonnali szabadlábrahelyezését.

Simone asszony ügyvédje kijelentette, hogy a tárgyalás kapcsán felmerült költségeket kiegyenlíti, mert nem engedheti meg, hogy azokat Hoffer Kuno családja fedezze.

Érdekes, hogy Simone Boulter iránt a fő-tárgyalás megkezdésekor a közvélemény meglehetősen hidegen, sőt antipátiával viselkedett. Ez az álláspont a tárgyalások alatt lassan megváltozott úgy, hogy a felmentő ítéletet általános meglepéssel fogadta mindenki.

HIREK

Nyomorban halt meg az autó feltalálója

Egyik párisi nyomortanyán hetvenhatéves korában meghalt Fernand Forest, az autómotor és konstrukció zseniális feltalálója. Egyszerű koporsóban, disz nélkül temették el. Koporsóját nem követte senki. A metropolisok uccáin száguldanak a pompás gépkocsik, amelyeket az ő zsenialitása teremtet meg, de amelynek soha hasznát nem élvezte, mert nem értett ahhoz, hogy találmányát a maga javára kamatoztassa. Munkájának gyümölcsét mások szedték le, sőt a föltalálás dícsőségét is elorozták tőle az élelmesebb és ügyesebb emberek. Most, hogy meghalt, hirtelen sokat irnak róla és meghajlítják előtte az elismerés lobogóját azok, akik milliárdokat kerestek az egyszerű mechanikus grandiózus találmányán. Fernand Forest sorsa igazi feltaláló sors. Egyszerű munkásember volt és fiatal korában a késővács mesterséget tanulva, de már ekkor ellenállhatatlanul vonzották a mechanika problémái. Szokás szerint, mint mesteregény vándorutra indult és bebarangolta a világot. Mindent gondosan megjegyzett magának és a vándorévek viszontagságai után Párisban szépen mechanikus műhelyt nyitott.

A nyolcvanas években folytak az első kísérletek az exploziós motorokkal. Forest jött rá arra a zseniálisításában is egyszerű gondolatra, hogy ezeket az erőműveket úgy kellene megszerkeszteni, hogy azokat mozgó kocsi alá helyezhessék és ezzel a motorral hajthassák a járműveket. Nyolc évig dolgozott Forest találmányán és 1888-ban konstrukciójával a nyilvánosság elé lépett. Az első, persze ma már primitívnek látszó, de akkor forradalmi újítást jelentő autómotor négyhengeres volt, gázosítóval és mágneses gyújtással. Ezt a motort Forest először csónakra szerelte és csak két évvel később készítette az első autóbírt. Mindenkitően bevált, de a feltalálónak nem volt üzleti érzéke és még kevésbé pénze, hogy találmányát szabadalmaztassa. Így történt, hogy az ő neve háttérbe szorult és találmányát mások nevére írták. Tartalusi kinokat élt át, amikor látnia kellett, hogy találmányai mint hajtának milliókat mások zsebébe, míg ő nyomorogni kénytelen. A modern városi és országúti közlekedés legbeváltabb eszközeinek feltalálója nyomorban halt meg. A francia autógyárosok, akik életében nem vettek róla tudomást, most akciót indítanak Forest 75 éves betegség, nyomorgó feleségének és 40 éves beteg fiának támogatására, hogy legalább a családdal szemben jóvátegyék azt, amit a föltaláló ellen vétettek.

— IDŐPROGNÓZIS. Tulnyomóan derült idő hőemelkedéssel.

— Károly király Sinajában. Bucurestiből jelentik: Öröksége, a király Mihály nagyvajda társaságában ma délelőtt 10 óra 55 perckor Sinajába utazott.

— Új ércpénz Károly király arcképével. Bucurestiből jelentik: A mai napon új 20 és 10 lejes ércpénz került forgalomba II. Károly király arcképével.

— Össze halasztották a szesz törvény tárgyalását. Bucurestiből jelentik: A szesz törvény módosító javaslatot a Kamara nem tárgyalta, mert a börtörmelők Garofild utján sikeresen intervenáltak, hogy a javaslat tárgyalását össze halasszák.

— Nyári szünet az aradi törvényszéken. Az aradi törvényszéken ma megkezdődött a szokásos nyári szünet. A beosztás szerint augusztus 15-ig a Pan-Ramonteam-tanács tárgyalja le a kitűzött ügyeket.

— Hítvesgyilkos műtőszolgá. Székeshelyről jelentik: A városi kórház szülészeti osztályán volt alkalmazva Tóth István 23 éves műtőszolgá. Ma délelőtt 21 éves feleségével nézeteltérés támadt, veszekedni kezdtek, majd Tóth István kifordult a folyosóra, felkapott egy ott lévő kapát és visszatérve a terembe, azzal teljesen szétrombolta feleségének fejét. A gyilkos kórházi szolgát letartóztatásba helyezték.

— Leégett egy fűrészgár. Csernovitzból jelentik: A suceavamegyei Castica községben leégett a Ziegler-féle fűrészgár. A kár 20 millió lej. A gár nem volt biztosítva.

Hadiállapothoz hasonló a hangulat a cseh világfürdőkben

Karlsbadból és Marienbadból elutaztak a német

és magyar vendégek — Egymásután kiürültek a szállodák és a penziók

A német valuta váratlanul bekövetkezett válsága nagy izgalmat keltett Karlsbadban és Marienbadban. Főképpen a német nyaralók között nagy az izgalom és a helyzet nagyon hasonlít azoknak az időknek hangulatához, amikor 1914-ben kitört a háború és szinte pánikszzerűen menekültek a fürdőzők hazájukba. A németek csak a legnagyobb nehézségek árán tudják hitelleveleiket értékesíteni a cseh fürdőhelyeken.

A németországi pénzügyi válság hatása alatt a prágai bankok itteni fiókjai vonakodtak német márkát fizetés fejében elfogadni. A város elhatározta, hogy a fürdővendégek által beváltott márkaszékeket kezességet vállal, még pedig minden márka után 7,50 korona erejéig.

Nagyon sokan lázasan csomagolnak és hazautaznak Karlsbadból és Marienbadból. Különösen azoknak körében tapasztalható fokozott nyugtalanság, akiknek bankokban van elhelyezve pénzük.

— Repülő-nap Aradon. Az A. R. P. A. romániai aviatikai egyesület július 20-án Aradon nagy-szabású repülő-napot rendez, melynek célja, hogy az aviatikai egyesület aradi fiókjának 700 ezer lejt kitevő alapját gyarapítsák. Ebből az összegből repülőgépet vásárolnak, mely Arad nevét fogja viselni. Az A. R. P. A. aradi fiókja a július 20-1 repülő-napra, mely minden tekintetben impozánsnak ígérkezik, nagyszerű és tartalmas program-mot állított össze. Délelőtt fél 11 órakor a templomokban az aviatika hőseinek emlékére istentiszteleteket tartanak, majd utána az A. R. P. A. többtagú küldöttsége az Aradon lezuhant Georgescu pilóta sírjára koszorút helyez. Ebéd után kezdődik a megyeháza kertjében megtartandó kertünnepély, amelynek rendező gárdájában az összes nőegyletek tagjai és a tisztek feleségei vesznek részt, míg a Maros partján ugyanekkor gyűlést rendeznek a repülő-alap javára.

TÜZIFÁ legjobb minőségű
legolcsóbb árban
AUFRICHT fatelepen
Egy 51 dorong 520.— lejtől.

— Kéménytűz a Szent László-uccában. Ma este 8 óra tájban értesítették az aradi tűzoltóságot, hogy a Szent László-ucca 7. számú házban kéménytűz támadt. A tűzoltóságtól azonnal egy kocsival ment ki több tűzoltóval, akik pár perc alatt teljesen eloltották a kéménytűzet. A tűz a mosókonyhai kéményben keletkezett, ahol nagy tüzet raktak és a kéményben felgyülemlett korom ettől meggyulladt.

— Az aradi kongreganisták nyaralása. Az aradi urilányok kongregációja a napokban fejezte be tíznapi együttes nyaralását Arad megye kies fekvésű fürdőhelyén, Menyházán. Dr. Wild Endre vezetésével harminc urilány töltötte nyári vakációját Menyházán, ahol az üdülésre szánt tíz nap kitünően telt el számukra. Lelki elmélyedések, tudományos előadások, kirándulások a környékre és különféle tornagyakorlatok, testedés képezte a napi programot. Dr. Wild Endre mélyeséges gondolatokban gazdag előadásokat tartott a kongreganisták számára, az ő kitünő szervezőképessége és áldozatkészsége volt köszönhető, hogy a nyaralás olyan kitünően, minden zavaró momentum nélkül folyt le. Koleszár János borossebesi esperes, aki Véga név alatt a csillagászat és tudományos szaklapok kiváló cikkírója, értékes szabadeg alatti előadásokat tartott a kongreganisták részére Menyházán és ezek az előadások tették valóban élvezetessé és szórakoztatóvá az urilányok nyaralását.

— Felvétel a brassói leánygimnáziumba. A református leánygimnázium három osztályú és sikeres végzése a tanítónőképzőbe, a kereskedelmi szaktanfolyamra, a liceumba, vagy bármely más szakiskolába való felvételre jogosít. Vidékiek a Szeretetház bennlakásában helyezhetők el. Tájékoztatót küld az igazgatóság: Brasov, Calcea Victoriei No.

A karlsbadi Pupp Hotelben és az Imperial-szállodában az utóbbi hetekben nem lehetett szobát kapni s most hirtelen a két nagy szálloda szobái közül nagyon sok kiürült. Ugyanez történt Marienbadban is.

De nemcsak a németek utaztak el, hanem a tegnapi nap folyamán, amikor köz tudomású lett a háromnapos magyar bankszünet, gyorsan csomagoltak és elutaztak a magyarok és a bécsiek is, akik arra gondoltak, hogy a budapesti események átcsapnak az osztrák fővárosra.

Lassan kihál az élet a cseh világfürdőkben. A hangulat hadiállapothoz hasonlós. A cseh szállodatulajdonosok még abban reménykednek, hogy az izgalom lassan lecsillapodnak, rendbejön minden és az elmenekült vendégek visszatáznak, hogy folytassák a váratlanul abbahagyott nyaralásukat.

Arad és Temesvár mai valutaforgalma

Nagy rátaemelések Németországban. — Pengőben, márkában nem volt forgalom. — A táékozatlan tőzsdék.

A Budapesti és Berlini Bankpánk jelentős kihatással volt ma a valutaforgalomra, úgy-szólván egész Európában. Pengő és márka alig képezte forgalom tárgyát. A pénzintézetek és vállalatok e két pénznemet se adni nem merték, se vásárolni.

Már napközben híre futott Aradon, hogy a német bankkamatát 7 százalékról 10 százalékra és a lombardkamatát 8-ról 15 százalékra emelik fel. Teszi ezt Németország abban a reményben, hogy megakadályozza a további pénzemigrációt, sőt visszacsalogassa a kivándorolt tőkéket. Sokan már délelőtt tudni vélték, hogy a német nemzeti bank leszállítja az aranyfedezetet.

A berlini és budapesti bankok zárva vannak, szünetel a tőzsde is. Az aradi és a temesvári pénzintézetek nem szerezhettek tájékoztatót a budapesti és a berlini piacokról, mert hiszen a forgalom mindenütt szünetel. Ez a bizonytalanság okozta, hogy a deviza és valutaforgalom a mai napon minimálisra redukálódott. Svájci frankban történtek ugyan kötések Aradon és Temesvárott is, de egyéb külföldi devizákban alig. Nagy volt a kereslet dollárokból. Várakozó álláspontot foglal el mindenki. Pengőben, márkában már csak azért sem történhettek kötések, mert a berlini és budapesti bankok nem téríthették volna azokat. A forgalom megbénításához hozzájárult az is, hogy a bucaresti-i tőzsde nem érintkezhetett a lezárt budapesti és berlini tőzsdékkel és így nem arbitrálhatott.

— Új romániai kerékpárrekord. A mai napon Aradra érkezett Zielmann János 23 éves szepényi fiatalember, aki jelenleg Romániában köruton van és aki rekordot akar felállítani, amennyiben kerékpárján összesen 77 nap alatt 4500 kilométert szándékszik megtenni. A fiatalember levelezőlap-árusításból tartja fenn magát és a pénteki napon már folytatja is eddig még egyedülálló romániai körutját.

— Marólugot ivott egy aradi asszony. Ma délelőtt értesítették az aradi mentőket, hogy Sárossy Józsefné 56 éves, Str. Brutus 3. szám alatti lakos öngyilkossági szándékból zsírosszódót ivott és rendkívül súlyos állapotban fekszik lakásán. A mentők az öngyilkos asszonyt az aradi köz-kórházba szállították be, ahol az inspekción orvosgyomormosást alkalmazott. Az öngyilkos asszonyt ezideig még nem lehetett kihallgatni, mivel állapota rendkívül súlyos. A hozzátartozók előadása szerint Sárossy Józsefné már huzamosabb ideje súlyos szervi betegségben szenved és valószínűleg ezért követte el az öngyilkosságot. Az öngyilkos állapota az esti órákban változatlanul súlyos.

Augusztus végéig meghosszabbították az aradi üzletek záróját

A Kereskedelmi Testület ma délután ülést tartott.

Az aradi Kereskedelmi Testület ma este fél tíz órakor a zárórakérdés ügyében gyűlést tartott, hogy a Testület további magatartását ebben a kérdésben tisztázzák. Mint ismeretes, a legutóbbi gyűlésen a 6 órai zárást július 15-ig hosszabbították meg, ami a mai nappal lejárt. A záróra kérdése ügyében egyébként a tegnapi napon több mint 150 aláírással ellátott beadványt juttattak el Domán Sándor elnökhöz, melyben az ívet aláíró kereskedők kérték, hogy a zárórát továbbra is az esti 6 órában állapítsák meg. A mai gyűlésen ezért mindössze 15-20 kereskedő jelent meg, olyanok, akik a beadványt nem írták alá és Domán Sándor elnök bejelentése után, melyben ismertette a kereskedők többségének óhaját, az esti zárórát vonatkozólag, rövid vita után úgy határoztak, hogy elfogadják az esti 6 órai zárást, még pedig egészen augusztus 31-ig, amikor is a Testület végleg határozni fog a további zárórát vonatkozólag.

Téves hír Arad interimár bizottságának kicseréléséről

Az iparkamarai iőtítkár nem vállalja az elnökséget.

A Bucurestiben megjelenő Curentul ma egy rövid hírből arról számol be, hogy a belügyminiszter feloszlatta Aradváros tanácsát és már ki is nevezte a következő összetételű interimár-bizottságot:

Elnök: Pacuraru Brutus iparkamarai főtitkár, alelnök Ursu János dr., tagok: Moldovan Silvius, dr. Veliciu Emil, Faur, Pausesti Miklós, Andrenyi Lajos báró és Domán Sándor.

Az Aradi Közlöny munkatársa illetékes helyen érdeklődött a hír igazsága iránt és azt a választ kapta, hogy az nem felel meg a valóságnak és Arad tanácsát sem oszlatták meg, fel, nemhogy az interimár-bizottságot kinevezték volna. Pacuraru Brutus iparkamarai főtitkár egyébként sem vállalja az interimár-bizottsági elnökséget, mivel nézete szerint két hivatalt egyformán, jól és lelkiismeretesen nem tud betölteni. Aradváros interimár-bizottságát egyelőre tehát még csak a Curentul nevezi ki.

— A román külügyminiszter Briand-nál. Párisból jelentik: Briand francia külügyminiszter ma este fogadta Ghica herceg román külügyminisztert, akivel hosszabb megbeszéléseket folytatott.

— A Maros újabb áldozata. Megrendítő szerencsétlenség történt ma délután a Maroson, közvetlenül a cukorgyár előtti részen. Egy eddig ismeretlen, 18-20 évesnek látszó fiatalember a vízbe fullt. Az esetnek több szemtanúja volt, akik a szerencsétlen fiatalember segítségére siettek, azonban még mielőtt a közelébe értek volna, alámerült és többet nem jött fel a víz színére. Ruháit a parton megtalálták, de abban semmiféle írás nem volt és így személyazonosságát nem sikerült megállapítani. Az esetről jelentést tettek a hatóságoknak.

— Asztma és szivbetegség, mell- és tüdőhaj, görvoly- és angolkór, pajzsmirigynagyobbodás és golyvaképződés eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűviz a gyomor és belek működését kitűnően szabályozza. Európai és amerikai klinikusok tuberkulotikus egyéneknek tapasztalták, hogy a betegség kezdetén jelentkező székrekedések a Ferenc József víz használata folytán lényegesen enyhültek. — A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Öngyilkosság Ujaradon. Az ujaradi csendőrség ma jelentette az aradi ügyészségnek, hogy Seiler Péter hatvan éves ujaradi jómódú gazdálkodó felakasztotta magát és mire tettét észrevették, már kiszenvedett. Állítólag súlyos betegsége tette életuntá Seiler Pétert, aki ilymódon igyekezett megszabadulni szenvedéseitől.

Ma délelőtt indult el a Justice for Hungary

A terv szerint Budapestig repülnek megszakítás nélkül — Rádió van a repülőgépen — Csütörtök délutánra várják Budapestre

Newyorkból jelentik: A Reuter-iroda jelentése szerint ma délelőtt 11 óra 32 perckor amerikai időszámítás szerint a „Justice for Hungary” repülőgép a Harbour Gradeből elindult óceánrepülő útjára. A pilóták terve szerint az utat megszakítás nélkül egész Budapestig teszik meg.

New-Yorkból jelentik: Az Óceán fölött sűrű köd uralkodik, amely a magyar repülőkre nézve veszélyes lehet. Kimbán meteorológus jelentése szerint azonban lehetséges, hogy a magyar pilótákat utjukon kedvező szél fogja kísérni és így a viharokat el fogják kerülni.

A két magyar pilóta cigarettázva, magyarul beszélgetve várta a gép mellett az indulás idejét. A gépen rádióleadó készülék is van, melyen 600-as hullámhosszal érintkezhetnek a szárazföldi rádióállomásokkal.

A magyar pilóták az óceánra a következő utatvonalat vitték magukkal: csirkét, szendvicset, 19 tábla csokoládét, jeges vizet és feketekávét. A repülőgépen levő rádióleadó állomás rövid időközökben a következő betűjelet adja le: „khza”.

Magyar Sándor egyébként 1898-ban Szekszárdon született. Miután a soproni főreált elvégezte, a Ludovika Akadémiára került, majd pedig 1916-ban hadnagygyá neveztek ki. A háború alatt a császári és királyi repülőcsapatoknál szolgált, mint megfigyelő. Pilótának 1920-ban képezték ki Szegeden, azonban később gazdasági pályán helyezkedett el és 1925-ben Kanadába vándorolt ki. Innen került később az Egyesült-Államokba.

Endresz György 1893-ban született a temesmegyei Gyertyámoson és a temesvári hadapród iskolát végezte el. 1912-ben a győri gyalogezredben működik mint zászlós. A háborút részint a gyalogságnál, részint a repülőknél töltötte el és számos kitüntetést kapott. Négy elismert légi győzelme van. A háború után ő is kivándorolt Amerikába, de később visszajött onnan és ő lett az Aero szövetség első sportrepülő oktató pilótája.

Külön figyelmet érdemel Szalay Imre Emil, amerikai kivándorló, aki 10 ezer dolláros adománnyal lehetővé tette a Justice for Hungary megvételét és ezt az Óceánrepülést. Szalay Györgygyében született. Atya polgármester volt és házasságteretével tünt ki. Szalay három évtizeddel ezelőtt mint mesterlegény vándorolt ki Amerikába.

— CFR közutazási jegyek Sándor Ferencnél.

— Tolvaj cselédeány. Az elmúlt napokban Szőnyi Lajos aradi vendéglős feljelentést tett G. E. kiskorú cselédeány ellen, aki a Radnai ut 2. szám alatti vendéglőjében volt alkalmazásban. A feljelentés szerint G. E. megszökött gazdájától és ezer lejt vitt el magával. A rendőrség természetesen bevezette a nyomozást és az északa folvaimán Zevelcuta János detektívnek sikerült G. E.-t elfognia, aki bevallotta, hogy az ezer lejt ő vitte el.

— Az okos szülő csak valódi Stollwerck-féle tejkaramelett ad gyermekének.

— Szivszélhűdésben hirtelen meghalt az erdőhegyi református lelkész. Nagy csapás és gyász érte az erdőhegyi református egyházat. Bottván Pál tiszteletes tegnap reggel, miközben virágokat öntözött, szivszélhűdést kapott, összeesett s azonnal kiszenvedett. Az elhunynak állítólag ravfoku érelmeszesedése volt és ez okozta volna a hirtelen halált. Halálával óriási veszteség érte az erdőhegyi református egyházat, de a Magyar Pártot is, melynek lelkes és munkás tagja volt.

— A brassói református líu-felsőkereskedelmi iskola az első osztályba felvesz felekezeti különbség nélkül magyar anyanyelvű tanulókat, akik a gimnázium III-ik osztályát sikerrel elvégezték és abszoláló bizonyítvánnyal rendelkeznek. Az iskola az általános műveltség mellett alapos szakképzést ad növendékeinek, akik a négy tanfolyam elvégzése után önkéntes jogot biztosító bizonyítványt nyernek. A tanulók szeptember 1-10. között iratkozhatnak be, július hó végéig azonban jegyeztessék elő magukat. Vidéki növendékek állandó tanári ellenőrzés alatt internátushoz nyertek elhelyezést. Érdeklődni az igazgatóságnál: Brasov, Calea Victoriei No. 7.

ahol most gazdag gyáros. Amikor a csekkeket átnyújtotta, így szólt:

— Atyám szellemében cselekszem, amikor a magyarok érdekében sorompóba lépek.

Amikor a csekkeket átnyújtotta a pilótáknak és látta, hogy azok megilletődéssel gondolkoznak azon, hogy elfogadják, vagy sem, így szólt:

— Na, még ilyen magyar embereket sem láttam, akik más pénzét féltik.

A magyar Aero Szövetséghez ma este 19 óra 37 perckor távirat érkezett Czapári alezredestől, aki közölte, hogy a Justice for Hungary közép-európai időszámítás szerint 15 óra 20 perckor indult el Budapest felé. Az Aero Szövetség közlése szerint a Justice for Hungary holnap, csütörtök délután 14 órától kezdve várható Budapesten.

Hét szereplő pöröl egy szerzöt

Egy francia város 3800-lakosa akar felvonulni

„A megmérgezett város” szerzője ellen.

Párisból jelentik: Egy francia városka hét lakosa különös pert indított egy író ellen. A múlt évben jelent meg a francia könyvpiacra „A megmérgezett város” című regény, melynek írója Monpezat. A regényből szindarab is készült, melyet az egyik párisi színházban mutattak be kevés sikerrel. „A megmérgezett város” mint szindarab megbukott, de Maignelay városka lakosai mégis a szindarab révén lettek figyelmesek a regényre. Történetesen a városka egyik orvosa Párisban volt és véletlenül betévedt abba a színházba, ahol „A megmérgezett város”-t játszották és megdöbbenve önmagára ismert az egyik szereplő alakításában és nemcsak magát, hanem még néhány maignelay-i polgártársát is felismerni vélte a színpadon. A színház előcsarnokában árusították a regényt, amelyből a szindarab készült. Az orvos rögtön megvásárolt egy példányt, elolvasta és szörnyű haraggal állapította meg, hogy „A megmérgezett város” tulajdonképpen az ő szűkebb hazája, Maignelay, a szereplők pedig csaknem valamennyien az életből lemasolt, ma is élő emberek és közöttük van ő is.

A regénynek csakhamar óriási sikere lett a kis városban, ahol az emberek felháborodással tárgyalták az esetet. A szerző pár év előtt hosszabb időt töltött a városkában, megismerkedett a helyi notabilitásokkal és őket szerepelteti úgy regényében, mint drámájában a városka lakosainak véleménye szerint. Még nem volna baj, hogy mindenki ráismer az egyes alakokra, de a szerző ugyanakkor, amikor leírja Maignelay tisztes polgárait, olyan szavakkal jellemzi őket, amelyeket az önérzetes polgárok nem hajlandók elviselni. Heten közülük kártérítési pert indítottak a szerző ellen. Ezek heten azt állítják keresetükben, hogy mint hét gonoszt állította be őket a regényben és a szindarabban a szerző. Amikor a háborus gázátadás során a város lakosságának nagyrésztét kipu szították a bombák, ők heten — a szerző szerint — különböző becstelenségeket, bűnöket és aljaságokat követnek el.

A clermonti törvényszék kezdte tárgyalni a különös kártérítési pert, amelyre megidéztek Párisból a szerzöt is. A szerző magával hozta Páris egyik neves ügyvédjét, aki híres szakértője az irodalmi peres ügyeknek: dr. Laloux-t. Az ügyvéd hevesen tiltakozott az ellen, hogy Franciaországban ilyen képtelen keresetet még csak tárgyalás alá is vegyen a bíróság, mert a hét megsértett maignelayi polgár keresetével arról akarja csapni az irodalmi szabadságot. Rámutatott az ügyvéd arra, hogy „A megmérgezett város” ugyanis mint regény, ugyanis mint szindarab művészi alkotás, a művész pedig ott keresi és ott találja meg feldolgozandó anyagát, ahol akarja és ahol tudja. A hét megsértett polgár ügyvédei azt a kérésüket terjesztették elő, hogy a bíróság hallgassa ki Maignelay városka 3800 lakosát, akik mindannyian eskü alatt hajlandók vallani, hogy a szerző valóban a hét felperes alapján írta meg.

A Rothschild-család története

**Nyolcadik közlemény — Az utolsó Rothschild Frankfurtban —
A Goldschmidt-Rothschildok — Első zsidó a lordok házában —
Magyar vér a Rothschildok ereiben — Egy nagy örökösödési illeték
— Az unokatestvérck házasságának következményei — A bécsi
Rothschild udvarképes lesz — Nagy üzlet Magyarországon — Bosel
és a többi új gazdagok — A frank-kontremín — Béke és háborúk
sorsa a Rothschildok kezében**

A Frankfurteri törzsbankház üzleti tevékenysége a kilencvenes évek vége felé erősen megapad és Rothschild Vilmos báró halála után, 1901-ben a Frankfurteri cég likvidálni kénytelen. Az utolsó frankfurteri Rothschild özvegye kísérleteket tesz, hogy egyik unokaöccsét rábírija, hogy átvegye a frankfurteri üzlet vezetését, de a világvárosi élet passzióit habzó fiatalok közül egyik sem vállalkozik, hogy a család ősi fészkebe költözzék. Bezárultak annak a háznak a kapui, amelyben a vagyonszerelő Amschel fillért-állérre rakva, verejtékes munkával több évtizeden át megszerezte az első milliót. A Rothschildok németországi ága ezzel megszűnt és csupán Vilmos özvegye Mathild báróné és annak veje Goldschmidt Miksa maradnak továbbra is Frankfurtban, mert Goldschmidtnek ott önálló bankháza van és az őt és családját Frankfurtba köti. Németország leggazdagabb emberei közé tartoznak a Frankfurtban maradottak, mert ők örökölték Vilmos báró háromszáz millióját.

Az apadó vagyon

A Frankfurteri Rothschildok hatalmas vagyona egyrészt a további örökösödések és kivándorlások folytán, másrészt az infláció következtében, jelentékenyen lecsapott. Nevüket egykori világhatalmuk tradíciójának patinája vonta körül, melyet emlékként őriznek Frankfurtban. Frankfurter házuknak, mint azt megjósolták, most már valóban csak muzeális értéke van. Mathild báróné veje, Goldschmidt-Rothschild azonban nemsokára otthagyja Frankfurtot, üzleti érdekei azt kívánják, hogy Berlinből irányítsa banküzleteit. Hogy Németországban a Rothschild név emléke valamilyen formában fennmaradjon, Mathild báróné veje felvette a kettős Goldschmidt-Rothschild nevet.

A párisi Alfonz báró halála után a franciaországi ág pénzügyi jelentősége is hanyatlást mutat. A negyedik és az ötödik generáció munkássága abból áll csupán, hogy a párisi bankházból kezelik a még mindig hatalmas vagyont, kölcsönügyletekkel már alig foglalkoznak. A leghatalmasabb iparvállalatukat a „Bnito” nevű oroszországi petróleumtermelő társaságot 1911-ben egy nagy angol-holland petróleumtrösztnek a „Royal Dutch-Shell Company”-nak adták el. Délfranciaországi nagykiterjedésű birtokaikat megtartották. A párisi ház ma élő főnöke Rothschild Edmond báró pénzügyi tanácsát el-elve kéri a francia kormány, de saját nagyobb finansiális tranzakciók lebonyolítására nem vállalkozik.

A bécsi ház tevékenysége

A londoni és bécsi cégekben még több élet volt. Áll ez főleg a londoni ágra. Nathaniel, Lionel legidősebb fia VII-ik Eduárd királyhoz kitűnő összeköttetéseket szerez és ő az első zsidó Angolországban, aki a lordok házában tagja lesz. Egyik fiatalabb fivére az alsóházban foglal helyet, de nem a liberálisok sorában, mint apja, hanem a konzervatívok között.

A londoni Rothschildok ereiben magyar vér is vegyült a biharmegyei Wertheimstein Rózsika révén. A világháború folyamán ez a két fivér is meghalt. Utódjuk Antony Rothschild a londoni üzlet jelentőségét részben megőrizte, de a nemzetközi bankárvilágban már nem játszik vezető szerepet. A bécsi ház nemelyik tagja a hagyományos egymásköztli házasságok következtében egy bizonyos dekadenciát mutat. Albert báró veszi át a bécsi cég

vezetését. Tevékenységének főszínhelye Magyarország, ahol vezetése mellett a 60%-os aranyjárdék kölcsönt 40%-os értékpapírrá konvertálják. Ennél az üzletnél 600 millió forint van szó. Ősei emissziós üzleteinek mintájára Rothschild saját számlájára veszi át a teljes kölcsönt, hogy a kötvényeket egy sikeres börzemanőver következtében nagy nyereséggel tovább adja. A coup kitűnően sikerült, a kötvényeket elkapkodták, Rothschild Albert ezen az üzleten 150 millió forintot keresett.

30 millió örökösödési illeték

A kormánykörökkel Albert báró gyakran heves összeütközésbe kerül, egyrészt a Creditanstalt miatt, másrészt az osztrák északi vasutak államosítása következtében. A nagy járadéküzletek most már az állami postatakarékpénztár útján bonyolódnak le s miután ezeket az üzleteket Rothschild másodikéből nem akarja átvenni, ezekből kikapcsolódik. A bécsi banküzem tág keretei lassankint összezsugorodnak és a bank főleg a családi vagyon kezelésére szorítkozik.

A bécsi Rothschildok króznál vagyonának arányai 1911-ben Albert báró halálával válnak ismeretessé, amikor a hátramaradottaknak csupán örökösödési illetékre 30 millió koronát kell lefizetniük. A hagyaték értéke meghaladta a 700 millió koronát. Alfonz, Albert fia mindent elkövet, hogy a bécsi Rothschild-házat az osztrák főváros társadalmi központjává tegye. A bécsi palotában rendezett garden-partiek, pazar estélyek az arisztokráciának, a gazdasági élet elitjének találkozó helye voltak. A háború kitörése előtt a császár azzal tünteti ki Alfonzot, hogy ő és családja udvarképesé lett. A Habsburgok kegye, nagy társadalmi föllendülés sem képes azonban a Rothschildok üzleti jelentőségének régi ragyogását visszaállítani. A háborúban és az inflációs időkben eddig ismeretlen fináncgölyöktörnek előtérbe és ezek kerülnek az osztrák gazdasági élet vezető pozícióiba. Boselek, a Castiglioni és a Cypruthok a hangadók addig, amíg a stabilizációt követő krízis és a frankkontremín le nem kaszája a hazard spekulatív alapokra épített új vagyonekat s ettől az időtől fogva újból a patinás és évtizedek alatt keletkezett vagyonek a vezetőszó. Rothschildok üzletileg újból mozgolódnak kezdenek.

A család feudális pénzügyi hatalma ma már a múlté. Az a tény, hogy 50—60 esztendőn keresztül Európa finánciktátorai voltak, történelmi unikum. Mintegy ötszáz esztendeje

annak, hogy a kapitalisztikus világ gazdaság megszületett, de a Fuggerektől egészen John Pierpont Morganig egyetlen család sem uralta olyan fölényrel a bank és a tőzsde szakmát, mint a Rothschildok. Alig akadt nagy tőkések a fél évezred folyamán, akinek hitelezői között annyi királyság, fejedelmi udvar, államok nagyhatalmu kormányai és ragyogó nevű arisztokraták tömege sorakozott volna, mint amilyenekkel a ghetből kikerült Rothschild Amschel és leszármazottjai dicsekedhettek. A Frankfurteriak pénzügyi abszolútizmusa sokszor döntő befolyást gyakorolt Európa politikai helyzetére. Nem egy esetben az ő általuk kimondott „igen” vagy „nem” döntött béke és háború kérdésében. A Rothschild legendák és szindarabok főszereplőjének, az öreg Meyer Amschel özvegyének, Gudulának egyik szótára még ma is közzájön forog:

— Ha az én fiam nem akarja, akkor nincs háború.

Volt is ebben egy kis igazság. 1831-ben, amikor Metternich herceg a belga forradalom letörésére fegyveres segítséget akart küldeni, Rothschild Salamonhoz fordult pénzért. A bécsi Rothschild elővigyázatos üzletember léte Londoni és párisi fivéreitől kért információkat. A válasz ez volt:

— Semmi esetre sem szabad ilyen könnyelmű vállalkozást finanszírozni, mert egy osztrák katonai bevonulás esetén Anglia és Franciaország azonnal Belgium segítségére sietne.

Rothschild nem adott pénzt, az osztrák csapatok nem mentek Belgiumba.

A mindenható pénz

Franciaországban is Rothschild akadályozta meg a háborút a legkritikusabb pillanatban. A francia sajtó a negyvenes esztendő küllügyi politikájának balsikereiért azt követeli Thiers miniszterelnöktől, hogy a régi Rajna határ visszaállítását ha békés úton nem megy, fegyverrel erőszakolja ki. A miniszterelnök hajlandónak mutatkozik, de 100 millió frankot kér a fegyverkezési költségek fedezésére. James Rothschild kijelenti, hogy erre a célra egy centimest sem hajlandó adni. Kiáltványok, röpcédulák, plakátok és a rendelkezésre álló sajtó hasábjain száll sikra minden hatalmával a béke érdekében. Hónapokig tartó népszerűtlen harcának eredménye az, hogy a Thiers-kabinet benyújtja lemondását. A háború nem is indult meg.

Dr. S. J.

LEGUJABB

Helyreállt a kereskedelmi viszony Franciaország és Oroszország között

A megtorló intézkedést Moszkva hatályon kívül helyezte

Párisból jelentik: A hivatalos lap holnapi száma rendeletet közöl, amely helyreállítja Franciaország és a Szovjet között a rendszeres kereskedelmi viszonyt. Ugyanez a rendelet a múlt év októberében megjelent rendeletet, amely az orosz dumping

elhárítása céljából az Oroszországból hozott árukat kontingentálja. Ugyancsak holnap jelenik meg Moszkvában egy rendelet, mely hatályon kívül helyezi azt a megtorló határozatot, amellyel Oroszország a kontingentálásra választott.

TARKA ESEMÉNYEK

Kalap nélkül járni — hitelrontás

Párisból jelentik: Néhány nappal ezelőtt estély volt az angol nagykövetségnek a Faubourg Saint Honoreban levő gyönyörű palotájában. Estefelé már feketéllett a palota környéke — a sok cilinderből. Egyetlen meghívott vendég sem hagyta el ezt az ünnepélyes fővet, amelyet ily fogadások alkalmával régi tradíció ír elő. Azaz mégis volt valaki, aki hetikén szembehelyezkedett a hagyománnyal: Van Dogen, a különködéséről is híres festőművész, aki a kalaptalanok szektájának meggyőződéses híve, amely körülmény nem kevésbé járul hozzá népszerűségéhez.

Van Dogen tüntetése természetesen meglepte az előkelő társaságot. Jobbról-balról kérdésekkel ostromolták az urak, hogy hol hagyta a cilinderét. Van Dogen erre valóságos propagandabeszédet mondott a kalaptalanok higiénikus divatja mellett; az egyik ur már másnap reggel sürgősen felhívta telefonon kalangyárosát és Van Dogenra hivatkozva, lemondta kalaprendelését.

A kalangyáros természetesen renákvül fel volt háborodva Van Dogen ellen és felháborodásának azzal adott kifejezést, hogy ügyvédje útján kártérítési pert indított a festőművész ellen.

A fürdőpizsama. Angliában nem tudnak megbarátkozni a fürdőpizsama gondolatával. Egy nagy londoni drogéria azonnali hatállyal elbocsátotta állásából egyik hivatalnoknőjét, mert a főnök megtudta, hogy a leány a brightoni tengeri fürdőhelyen szabadságideje alatt strandpizsamában táncolt. A normandiai Grandvilleban három leányt kiutasítottak a golipályáról, mert fürdőpizsamában jelentek meg.

PLÁGIUM? Egy Goldilam nevű angol író kártérítési pert indított Edgar Wallace, az angolok ismert bűnügyi regényírója ellen azon a címen, hogy „A napár” című regényét tőle plagizálta. Wallace-nak sikerült bebizonyítania, hogy a plágiumvadászok alaptalan és a szóbanforgó regényt Goldilam művétől függetlenül, négy nap alatt diktálta gépbe. A bíróság Wallacet felmentette, sőt neki ítélt meg ezer font kártérítést azon a címen, hogy az író az alatt az idő alatt, amíg a bírói eljárással és a perrel el volt foglalva, egy regényt befejezett volna.

Az eszkimó és a mozi. Néhány nappal ezelőtt Farnö-szigetéről Lauge Koch expedíciója egy eszkimót hozott Kopenhágába. Az eszkimót elvitték egy moziba és ez a látvány, amelyről eddig sejteltünk sem volt, annyira megrázóan hatott rá, hogy megőrült. A hajót, amelyen hazá akartak szállítani, fel akarta gyújtani, mivel a moziban éppen egy hajóegési jelenetet látott. Az eszkimót eimegyógyintézetbe szállították.

EGY BESTIALIS HÁZASPÁR. A steierországi Heiligen-Kreuzban egy Eberl nevű földművespár nevelésre átvette egy gráci hivatalnoknő hat éves kislányát. A gyermeket már régóta embertelen módon kinozták, alig adtak neki enni. Szombaton a kislányt valami csinyjéért Eberl a legnagyobb forráságban a mezőn egy cölöphöz kikötötte. Mikor a földművesek déltájban a gyermekre akadtak, eszméletlenül hevert a forró naptól sült mezőn. Orvost hívtak, aki megállapította, hogy a szerencsétlen gyermek teste egészen összeégett, feldagadt és a kislány mindkét szemére megvakult, ezenkívül megmerevedés állt be. Eberl és feleségét letartóztatták.

Pert indított, mert magas nyugdíjat kapott. Bárá Falkenhausen volt német államtitkár, aki ezidőszárint Vilmos excsászár feleségének az udvarmestere, pert indított a német állam ellen, azért, mert tévedésből — magasabb nyugdíjat állapított meg számára, mint amennyi járna neki. A német hatóságok ugyanis rájöttek a tévedésre és a kamarásnak le akarják vonni a többletet, amit eddig jogosulatlanul élvezett. Falkenhausen azért perelte most a német kincstárt, mert azt állítja, hogy magas nyugdíjára való tekintettel csupán csekély fizetést kért kamarási működéséért a „császárnétól”, amit most nem emelhet fel és ezért szerinte Németország neki kártérítéssel tartozik.

Mégmérgezte magát egy temesvári ügyvéd

Müller László dr. tragédiája — A nyomor adta kezébe a mérgepooharat

Futótüzként terjedt el a hír délben a városban hogy Müller László dr. megmérgezte magát. Müller dr. markáns alakja ismert volt a temesvári társadalomban és így az öngyilkosságról szóló hír érthető feltűnést keltett.

Tegnap ebéd után két órakor telefonon hívták ki a mentőket a Sörházfasorban levő Győri-villába. A földszinten levő lakásban egy öshaju hölgy fogadta a mentőket. Müller dr. édesanyja, ki az öngyilkosságot felfedezte. Müller dr. a hálószobában feküdt a pamlagon, látszólag teljesen élettelenül. A mentők azonnal megállapították, hogy mérgezés történt. Müller dr.-on azonnal gyomormosást hajtottak végre, majd a Park-szanatóriumba szállították, ahol Szilágyi Ákos dr. vette kezelésbe a beteget. Szilágyi dr. megállapította, hogy a mérgezés veronállal történt a tett felfedezése előtt mintegy másfélórával.

Müller László dr. ügyvéd már hosszú évek óta különböző képviselőkkel foglalkozik. Három évvel ezelőtt a Posta-uccában kisméretű vegyvárat rendezett be, ahol egy vegyész segítségével közhasználatu egyszerűbb vegyícek kicsinyben való előállításával foglalkozott.

Később, a vegyi laboratórium feloszlata után átvette az egyik nagy erdélyi vegyicég képviselét, melynek cikkeit Temesvárott és Erdélyben árusította. Az utóbbi időben — általában úgy tudják — Müller dr. mindössze kisebbszerű ügyleteket tudott lebonyolítani és anyagi nehézségekkel küzdött. Felesége állítása szerint álnatlanság ellen igen gyakran szedett veronált, mely azonban idegeit erősen megrongálta. Az asszony néhány nap előtt családi ügyben elutazott Temesvárról, úgy hogy Müller dr. egyedül volt a lakásban. Feltételezik, hogy tegnap ebéd után aludni akart, veronált vett be, azonban többet a szükségesnél, minek következtében heves rosszullét fogta el. Az esetet édesanyja fedezte fel, ki a Józsefvárosból jött fiát meglátogatni.

Müller dr. állapota estére lényegesen javult, azonban a rendőrség emberei mégsem tudták kihallgatni. Ma reggel Müller dr. állapota változatlan volt, azonban beszélni még mindig nem lehetett vele. Kétségbeesett hozzátartozói az ügyvel kapcsolatban nem nyilatkoznak, a rendőrség részéről valószínűleg csak ma délután fogják kihallgatni Müller dr.-t.

Drámai találkozás a holttányilvánított férj és újból férjhezment feleség között

Föltámadt az „aktasírból” Izsai Mihály garammenti gazdálkodó? Fölbukkant, majd újból eltűnt szülőfalujából

Lé v á r ó l jelentik: A háboru emlékei még most sem ülték el. Időnként felelevenedik a régi idők emléke, hogy új legendákkal legyen gazdagabb az ember. Alig mulik el egy-két hónap, hogy haza ne térjen egy régen elveszettnek hitt fogoly, vagy hogy szélhámos eszközökkel ne bitorolja egy-egy titokzatos idegen a családban elfoglalt helyet s ne követelje jogait.

Most is egy hasonló esetről adunk hírt. Nem tudni bizonyosan, misztifikáció történt-e, avagy valóban a régen elveszettnek hitt családapa tért vissza.

Egy garammenti faluban lakott Izsai Mihály nevű huszonnyolcéves fiatalember, 1914-ben. Szép szál legény volt s azelőtt három évvel nősült, a falu egyik legszebb leányát vette el, akitől két gyermeke is született. A muskátli ház, amelyben laktak, falusi jólétet hirdetett.

Ekkor történt a serajevoi gyilkosság. Izsai Mihály is bevonult honvédnek. Az asszony nem akarta elengedni s a fiatal férj szinte erőszakkal tépte ki magát felesége karjaiból a vonatnál.

Az asszony otthonmaradt a két kis gyermekkel s türelmetlenül várta a háboru végét, amely majd hazahozza a férjét. De a háboru nem akart szünni s egy novemberi napon levelet kézbesítettek Izsai Mihálynak, amelyben közölték, hogy Izsai Mihály a legutóbbi harcokban eltűnt s valószínűleg halálát lelte. A szörnyű hír lesújtotta az asszonyt, egy ideig reménykedett, hogy mégis hirt hall a férjéről, de a négyéves háboru után minden reménye elveszett. Belenyugodott a változhatatlanba, holtta nyilvánította a férjét 1923-ban és tíz évre férje halála után férjhez ment újból.

Békés életét azonban megzavarta egy váratlan találkozás. A napokban reggel a boltba ment s mikor kifizette a járandóságát, megfordult s abban a pillanatban az ajtón egy szélesvállú, közepesen magasabb férfi lépett be. Negyvenegynéhány évesnek látszott. Az asszony arca meglepetésében szinte megkövült. A spirítuszos üveg, amit a kezében tartott, kiesett a kezéből s csörömpölve tört össze. De a férfi is megállt egy pillanatra, farkasszemet néztek egymással. Az asszony közben magához tért, de még mindig remegett amikor megszólalt:

— Ha nem tudnám, hogy az első uram el-esett, azt hinném, ő tért vissza...

Az idegen rejtélyesen válaszolt:

— Oly sokról jelentették, hogy eltűntek s mennyi el ma is azok közül...

Megint nyílt az ajtó. Új vendég érkezett, egy falusi gazda.

— Nini, Izsai Mihály, hogy került te előt — kiáltotta meglepetten.

De a különös idegen nem válaszolt erre, hanem az asszonyhoz fordult:

— Mindent láttam. Most elutazom mégis, kísérelj ki az állomásra, szeretnék veled beszélni.

— Nem mehetek. Otthon vár a munka.

És izgatottan elsielt.

A férfi szintén elhagyta a bolti helyiséget. Pár percig ott állt még az ajtó előtt, az utcán. Egy szomszédasszony ekkor hozzálépett:

— Ha csakugyan Izsai Mihály vagy, nem akarsz valamit üzeni gyermekeidnek?

A férfi most beszédesebb lett, szólt egy-két szót s azt üzenve leányának, aki már hadjadonni serdült, hogy jöjjön ki az állomásra. Aztán elmondta, hogy nem meri meglátogatni édesanyját, mert fél, hogy a hirtelen meglepetés betegé tenné az öregasszonyt. Különböző irásokat mutatott még, majd elbucszott s eltűnt. Két gyermeke másnap izgatottan várta az állomáson, de az idegen nem jelentkezett. A község ennek a látogatásnak hatása alatt áll s részleteit beszéli. Csakugyan Izsai Mihály tért-e vissza s ha valóban ő volt, miért nem mutatkozott gyermekei előtt?

A különös eset megviselte a hajdan Izsai-nét úgy, hogy ágyának esett s folyton régi irat emlegeti. Általában azt hiszik, hogy misztifikációról van szó s azt kutatják, hogy kinek az érdekében állott ezt megtenni.

Bűnvádi feljelentés Borosjenő primárja ellen

Az aradi ügyészséghez ma feljelentés érkezett Valea Miklós, az aradmegyei Borosjenő község primárja ellen. A feljelentés adatai szerint a borosjenői primár a község lakosaitól fejenként hatvan lejt szedett be, azzal az indoklással, hogy Bucurestibe utazik, ahol a községet érdeklő több ügyet akar elintézni. A lakosoktól ilyen módon mintegy harmincezer lejt sikerült összeszednie, el is utazott Bucurestibe, ahol azonban semmit nem csinált a község érdekében, az összegyűjtött pénzt azonban elköltötte s ily módon dolgavegzetlenül tért vissza Borosjenőre. A község lakossága, amidőn látta, hogy primárja semmit sem intézett, megtette a feljelentést, amelynek alapján az ügyészség elrendelte a vizsgálat bevezetését.

Vadállat-végladás

Hagenbeck nyilatkozik a vadállatkereskedelemtől — A strucc kiment a divatból, ellenben a sivatag királya alkalmi áron kapható.

Berlin. A világhírű Hagenbeck-féle állatkiállítás és állatvásár nemrég párhetes tartózkodásra Berlinbe érkezett és ezzel kapcsolatban a németországi sajtó hasábjait ír a hatalmas vállalatnak keletkezéséről, kifejlődéséről és prosperitásáról.

A Hagenbeck-dinasztia 1848. óta foglalkozik vadállatok vételével és eladásával. A dinasztia megalapítója Carl Gottfried Hagenbeck 1848-ban a forradalom évében rendezte az első európai állatkiállítást, amelyen főleg a főkegyűjtemény keltett nagy feltűnést. Fia, ugyancsak Carl, cirkuszt alapított és egy Hamburgban megvásárolt kis területen megalapította az első állandó állatkertet. A Hagenbeck cég most már tekintélyhez jutott és különböző amerikai turnékon annyit keresett, hogy már önálló expedíciókat indíthatott Indiába, Szudánba, Szomáliföldre, Mongóliába, a délsarki vidékre és Szibériába az állatállomány szaporítása céljából. Carl Hagenbeck 1913-ban halt meg és a vállalat vezetését fivére, Heinrich vette át. Az ő impériuma alatt vették meg a stellingi uradalmat, amelyen azután berendezték a világ leggazdagabb állatkiállítását és tenyésztését, ahonnan a világ összes cirkuszi és állatkertjei szükségletüket fedezik.

Hagenbeck és a berlini ujságírók

A vállalat mostani vezetője, Lorenz Hagenbeck, már nagyur, egy világceggel főnöke. Berlini megérkezésekor az ujságírók egész raja támadta meg és kért tőle interjút.

— Érezhető-e a gazdasági krízis és esnek-e az árak a vadállatkereskedelemben is — kérdezték természetesen először az ujságírók.

— Nem mondhatnám, — felelt Lorenz Hagenbeck, — a mi áraink ugyanazok mint békeidőben.

— Mennyibe kerülhet most például egy oroszlan?

— Oroszlánjaink vannak 200 márkától 8000 márkáig. A legdrágább a hatalmas sörényű északafrikai berber-oroszlán, átlagos példányok 2000—3000 márkába kerülnek.

— De ha Afrikában venne az ember egy proszlánt, akkor sokkal olcsóbban jutna hozzá — vetette közbe az egyik ujságíró.

— Afrikában valóban lehet három angol fontért egy hároméves oroszlan kapni — felelte Hagenbeck — de ehhez hozzájön még a horribilis fuvar. Ha viszont itt születik az állat, akkor napi élelmezésére 3.60 márkát számíthatunk, ami három év alatt 2700 márkát tesz ki és 3000 márkáért már igen szép példányokat adunk.

Ebből megtudjuk azt is, hogy az állatok királya nem is túlságosan fényűző életet él. Naponta 140 lejbe kerül a kosztja. Minthogy az oroszlan nem vegetáriánus, ez nem is sok pénz.

— És az elefántok? — érdeklődtek az ujságírók Hagenbecknél.

A tigrishus, mint — gyógyszer

— Itt már nem az a kérdés, hogy szép-e a sörény vagy nem, hanem, hogy az állat jóhiszemű-e vagy vad. A himelfánt igen olcsó, egy nyolc-kilenc éves vad himelfántot már 5000 márkáért is adnak, míg egy nőtény 16—18.000 márkába is belekerül. (Tanulság: elefántokban a nőtény a szelidebb és a drágább. Az embervilágban másképp van, mint az állatvilágban.)

— Milyen ára van a tigrisnek?

— Sumatrai és Jávai szigettigrisek olcsók, párjuk 300—4000 márkáig. Egy dresszurára alkalmas bengáli tigris darabonként 5000 márkáig, de a legdrágábbak a szibériai tigrisek, amelyeket 10—12.000 márkán alul nem igen lehet kapni. Ezek az utóbbiak már hazájukban, Mongóliában is igen drágák, mert az ottani lakosság azt hiszi, hogy ezek a tigrisek gyógytényezők. A tigrisnek, — már a lelőtt tigrisnek — valószínűleg patikaszerepe van. A tigrishus és csont igen keresett gyógyszer és főleg a férfiúi erő fokozására használják. A tigrisbőr pedig valószínűleg kincs és apróra törve, az ellenség megmérgezésére szolgál. Por alakjában az étel-

Kilencmillió biztosítási díjért gyűjtötták fel a konstancai villamosüzemeket

Megerősítették az üzem igazgatói ellen kibocsátott letartóztatási végzéseket

Bucurestből jelentik: A konstancai villanyosműveket ismeretesen hatalmas tűzvész pusztította el. A fürdővárosra azóta északánként teljes sötétség borul és hónapokba fog telni, amíg Konstancának ismét lesz villanyvilágítása. A tűzből kifolyólag a vizsgálóbíró letartóztatási végzést bocsátott ki Virgil Starck, a villanyáramot szolgáltató „SCEC” vállalat adminisztrátor-deleguée, Davidescu, a villamosüzem igazgatója, Lupu Pavel, a villanyosüzem könyvelési igazgatója, mint értelmi szerzők ellen. Ugyancsak letartóztatták Grandoi és Babuta mechanikusokat, mint a tűz közvetlen előidézőit. A letartóztatási végzés úgyve tegnap került a konstancai törvényszék elé.

Georgiu ügyész hatalmas vádbeszédet tartott, amelyben azt a meglepő kijelentést tette, hogy a konstancai villamosüzemet *felgyújtották* és a villamosüzem nem véletlen szerencsét-

lenség áldozata lett. A gyűjtogatás úgy történt, hogy az olajvezeték elvágta és égő kanócot helyeztek melléje. A „SCEC”-vállalat kötelezte magát az üzem teljes kiépítésére, hogy a várost és az azzal szomszédos fürdőtelepeket megfelelő villanyárammal lássák el. A vállalatnak azonban elfogyott a pénze és a tűz révén felveendő biztosítási illetékekből akarta reorganizálni magát. A leégett villamosüzemet néhány hónap múlva egyébként is üzemben kívül kellett volna helyezni és az új villanyosművek révén szolgáltatni a villanyosáramot.

A védők azt hangoztatják, hogy a társaságnak semmi érdekében sem állott a villamosüzemet felgyújtani. A biztosítási illeték mindössze 9 millió lei, ezzel szemben a társaság 10 millió lejes tőkével rendelkezik. A bíróság megerősítette a letartóztatási végzéseket.

Eszeveszett versenyfutás a személyvonat

Vakmerő merénylet izgalmas következménye és az Orient-expressz között

Detektívregénybe illő kalandban volt része a Budapestről Szeged felé induló éjszakai személyvonat utazóközönségének a napokban.

Alig hagyta el a vonat Budapestet, az egyik III. osztályú kocsiából segélykiáltás hallatszott. Kiderült, hogy három jegynélküli utas megtámadta a kalauzt, akit boxerrel úgy orron vágta, hogy elterült a fülke padlóján. A szomszéd fülkéből két tüzetizetes sietett a kalauz segítségére, mire a támadók kimenekültek a lépcsőre. Amikor utánuk akartak nyulni, kettő közülük leugrott a vonatról, a harmadik pedig

átmászott az ütközőre s bontogatni kezdte a vonat légfékét.

Ugyálszik, a támadónak sikerült a légféket megnyitnia, mert a vonat a nyílt pályán megállt. Az utasok izgatottan ugráltak le a vonatról, előkerült egy rendőr is, aki a támadót, Erős Mihályt vecsési vasmunkást bevitte a vecsési forgalmi irodába. Egyszerre a vonatvezető izgatottan arra hívta fel az utasokat, hogy szálljon be mindenki a vonatba, mert az Orient-expressz minden pillanatban itt érheti őket a nyílt pályán.

A vonatvezető kétségbeesett felszólításának azonnal eleget tett az utazóközönség, bár sejtelmük sem volt, hogy milyen veszély áll előttük.

A Bucuresti felé tartó keleti express ugyan is 15 perccel később indult Budapestre és menetrend szerint Monoron előzi meg a személyvonatot. Az express reflektoriénve már fel is tűnt a távolban a vonat mögött és veszedelmes gyorsasággal közeledett. Idegfejtő eszeveszett versenyfutás következett a két vonat között. A személyvonat gyorsvonatot megszégyenítő sebességgel robogott, hogy elmeneküljön az express utjából. Sikerült is Monor állomásra befutnia, de csak az utolsó pillanatban, amikor a váltóórnek még volt annyi lélekienléte, hogy a vonat mögött a váltót átállítsa. Az utasok csak akkor döbrentek rá, hogy milyen halálos veszedelem fenyegette őket, amikor a személyvonat mellett valóssággal elrepült az Orient-express, amely mindössze két személykocsiból állott.

Az Aradi Közlöny

apróhirdetéseinek gyűjtőhelyei

A hirdető közönség kényelmére Aradon az alábbi helyeken gyűjtőhelyet létesítettünk, ahol ugyanis az apróhirdetések naponta d. u. 5 óráig adhatók fel.

Naményi-féle papirkereskedés, volt Weltzer János-ucca.

Biheller-dohánytőzsde, volt Andrassy-tér 16.

Karácsonyi-dohánytőzsde, volt Weltzer J.-u.

Dohánytőzsde volt Kossuth-u. 4 szám.

Juhász Gábor fűszerüzlete v. Orczy- és Dezső-ucca sarok.

Dohánytőzsde, Zsidótemplom-épület.

Ambruster-trafik, Dengli-ház.

V. Lázár Vilmos-uccai tőzsde.

Akinek tehát az Acsev-palotában levő kladóhivatalunk nem esik útjába, apróhirdetéseit gyűjtőhelyeinken eredeti áron adja fel, mely lapunk másnap számában feltétlenül meg fog jelenni.

be szórják és állítólag a belekbe érve, átszúrálja azokat és borzalmas kínok között végez az áldozatával.

— A struccok értéke erősen zuhan. A hölgyek ma már nem hordanak struccotollat — most már csak a szicíliai fiakkerosok díszítik kalapjukat és lovaikat struccotollal. Az afrikai strucc mindazonáltal ma is megér 600—1500 márkát, míg a délamerikai struccért mindössze 500—600 márkát lehet elérni.

Hogyan tenyésztik a kolibrit?

További áraink: Teve 1000—1500 márkáig, dromedár 600—2000 márkáig, a rozmárokból az intelligens állat 800—1200 márkába kerül, de dresszurozva nem adjuk 3000—4000 márkánál olcsóbban. Víziló nagyon drága, 15.000 márkáig. Kigyók? Itt nagy a választékunk, van 25 márkás kigyónk is, de egy hatalmas boa constrictor 3000 márkába kerül. Egy kenguru 150—

1200, medvék pedig 200—10.000-ig, a zsiráf is nagyon drága, 8—15.000 márkáig darabja.

— Farkas? Azt ingyen adok. A legdrágább negyven márkáig, de nem keresi senki.

— Érdekes, — folytatta Lorenz Hagenbeck — hogy a hatalmas zsiráf 8000 márkába kerül és az icipici kis kolibri madár száz márkába. De a kolibrit nagyon nehéz tenyésztetni, ketrecben nem él meg, külön üvegházakat kell tartanunk, ahol virágról-virágra szállhatnak mint a darazsak.

— Hát nem kedves — fejezte be kissé szentimentális hangon ismertetését a vadállat-mágnás — hogy egy ilyen parányi állat, mint a kolibri, 100 márkába kerül és a csunya veszedelmes farkas még annyit sem ér, mint egy idomított bolha...

A berlini ujságírók a kedvező árkinálat dacára sem vettek egyetlen farkast sem, oroszlan és elefántot még kevésbé.

Váltót hamisított apja nevére

Érdekes tárgyalás az aradi törvényszéken. A vádlott szenzációs részleteket ígér

Néhány hónappal ezelőtt érdekes körülmények között károsították meg az Ujaradi Takarékpénztárt huszezer lejjel, amelyet a bank egy bemutatott, de hamis névaláírású váltóra fizetett ki.

Az ügy előzményei a következők voltak: Az aradi ügyészségén feljelentést tett idősebb Felicean János, hogy nagyobb összeg erejéig hamis névaláírású váltói vannak forgalomban. A nyomozás megállapította, hogy a hamisításokat fia követte el, aki szintén Felicean János és a bankok jóhiszeműségét felhasználva, akik tudták, hogy apjának nagyértékű ingatlanai vannak Nagylakon, le is számították az elfogadványokat. A nyomozás befejezésével az aradi ügyészség letartóztatásba helyezte a fiatal Feliceant és annál különösebb volt, hogy az ujaradi pénztárat kárára elkövetett váltócsalásnál már Felicean letartóztatásba volt

helyezve. Megállapítást nyert az akkori vizsgáltnál, hogy a hamisított váltót Felicean kicsempészte és bűntársa segítségével sikerült huszezer lejt felvennie.

Az aradi törvényszék Moldovan—Senciuc tanácsa a mai nap folyamán tartotta ebben az ügyben az első tárgyalást, amely alkalommal Felicean olyértelmi előterjesztést tett, hogy a törvényszék engedje meg számára, hogy védőügyvédet választhasson ki, akivel a váltóhamisítás ügyére vonatkozólag észrevételeit közölhesse. Ugyanakkor közölte azt is, hogy az ujaradi bank kárára elkövetett váltóhamisítással kapcsolatban szenzációs részleteket kíván a törvényszék tudomására hozni. Erre vonatkozólag tanukat nevez meg és kéri, hogy a törvényszék ezeket is hallgassa ki.

A törvényszék az érdekes ügyben július 31-ére tűzött ki újabb tárgyalási határnapot.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Matematikai alapon kellene megszervezni Európa gazdasági életét — mondja HEARST, az amerikai újságtrónörökös

Budapest. Csöndes-kissé álmodozószemű, szőke fiatalember, Amerika egyik legnagyobb vagyonának és a világ legnagyobb újságkon-szernjének trónörököse: John Randolph Hearst, William Randolph Hearstnek, az amerikai újságkirálynak a fia, aki most európai körutazás során három napra Budapestre jött a feleségével. Huszonhét napilap és mégegyszer ennyi folyóirat tartozik a Hearst-kon-szernhez. A fiatal Hearst a vállalat folyóiratosztályának egyik vezetője. A georgiai egyetem kéteves újságírófakultását végezte el.

Apja is itt jár Európában. Most a német-országi Nauheimben üdül. E pillanatban az újságkirály körül egy óriási ország agonizál. Hearst, a nagy németbarát néhány héttel ezelőtt éles cikkben bírálta Hoover tervét. Kifejezte, hogy Amerika adósságokat enged el az európai nemzeteknek, amelyek ezt a pénzt fegyverkezésre fordítják. Hearst egyébként,

mint tudjuk, évek óta nem lépi át Franciaország területét. A fiatal Hearst tehát ilyen körülmények között eléggé otthonos lehet az európai gazdasági problémákban.

— A helyzet az, — mondja igen szerényen és halkán — hogy Németországban az emberek mintha egy kissé túlságosan pesszimisták volnának, erre felé Közép-Európában pedig talán egy árnyalattal túloptimisták. Ma az a

helyzet, hogy egyaránt szükség van pesszimizmusra és optimizmusra. A pesszimizmusra azért van szükség, hogy az emberek felismerjék a helyzet súlyos voltát, az optimizmusra pedig azért, hogy keressék és megtalálják a kibontakozás útjait. Egész biztos, hogy Európa előbb-utóbb kilábal a mai helyzetből. Talán a legnagyobb hiba az, hogy Európa gazdasági életének mechanizmusa még néhány évvel Amerika mögött van. Ez azonban néhány év alatt el is fog múlni. A Hoover-terv, ha százszázalékosan meg lehetne valósítani, sok jót tehetne. De nem szabad Európának mindent Amerikától várnia. Az európai államok valahogyan racionalizálhatnák gazdasági életüket. A gazdasági élet Európában nincs eléggé tudományos, matematikai alapon megszervezve. Ezenkívül nagy szükség volna arra, ha az európai országok kormányai nagy, tervszerű építőprogramot dolgoznának ki. Még egy megjegyzés: Amerikában az egyes kapitalisták nem akarnak mások holttestén át boldogulni, hanem a maguk boldogulását az egész közösség életstandardjának emelésével kötik össze. És végül: Igaza van az apámnak, az egyes nemzetek rengeteget költenek fegyverkezésekre. — Óriási összegeket takaríthatnának meg a fegyverkezés csökkentésével. Amerika évről-évre sok millió dollárt von le a hadibüdzséből.

— A helyzet Amerikában most egy kissé javulóban van. Még a nagy konjunktúra éveiben is nyáron volt a leggyengébb az üzleti élet. Ez a nyár azonban jobb és erőteljesebb, mint a tél volt. Az amerikai újságok általában nem érzik meg túlságosan a válságot. A hirdetési üzlet nem gyengült lényegesen. A lapok példányszáma egyáltalán nem esik, mert hiszen egy napilap ára 2 cent és ezt, akármilyen rossz is a konjunktúra, az amerikai ember mégsem érzi meg. Ezzel szemben csökkent a könyvvásárlás, mert az amerikai könyv áránál drága, a legolcsóbb is 2 dollárba kerül. Rosszul állnak a mozik és a színházak is. De ez az egész depresszió Amerikában ma már valószínűleg csak rövid idő kérdése.

Elkészült az új banktörvény

Banküzletet csak kereskedelmi társaság folytathat — Az alaptőkét pénzürtékben kell felmutatni

Bucurestiből jelentik: Az elmúlt napokban megírtuk, hogy a pénzügyminisztérium bizottságot nevezett ki a banktörvény szövegezésére. Ennek a bizottságnak csupa ugynevezett szakértő tagjai voltak: Victor Slavescu, a liberális-párt pénzügyi szakértője, Tabacovici Nicolae a Marinrosch-Blank igazgatója, (akit a Banca Nationala kormányzójává akartak kinevezni), Gheron Netta egyetemi tanár és Stelian Ionescu táblabíró, az ilfovi tábla kereskedelmi osztályának a tanácselnöke. A bizottság szombaton javaslatát elkészítette és átadta az igazságügyminiszternek, aki azt nyilvánosságra hozta.

A banktörvény javaslata 21 szakaszból áll. A törvény öt fejezetének a címe a következő: 1. Általános intézkedések. 2. A bank-társaságok megalakulása és igazgatása. 3. A banküzletek. 4. A bankkereskedelem felülvizsgálata és ellenőrzése. 5. Büntető- és átmeneti rendelkezések.

Az új javaslat a banküzlet gyakorlását nem engedi meg, csak kereskedelmi társaságoknak, jogi személyiség alapján azért, hogy a bankvagyon szétválással a bankvállalkozást folytató egyének magánvagyonától. A bank vagyonának igazgatására különleges garanciákat állapít meg a törvény. Az alaptőkét teljesen be kell fizetni, az erre szolgáló értékekben nem szerepelhet természetbeni vagyon és számlai követelés. Az alaptőke minimális nagysága körülmények szerint változik. A törvény megállapítja a hitelüzletek maximumát és megtilt bizonyos pénzügyi ügyleteket. Megállapítja a tőke és a betétek közötti arányt, megtiltja, hogy az igazgatóság tagjai saját bankjuktól kölcsönöket vegyenek fel, végül a mérleg készítésére ír elő olyan intézkedéseket, amelyeknek betartását szigorúan ellenőrzik.

A banküzlet ellenőrzését a Consiliul Superior, Banca (a Legfelsőbb Banktanács), gya-

korolja, amelyben képviselői vannak az államnak, a Nemzeti Banknak és bankszindikátusoknak. Ez a tanács határozatait jogi indoklással együtt hozza és ezek ellen a felelősséget egyenesen a Semmiköszékhöz szől.

Az ötödik fejezet a bankcsődökre, likvidálásokra, fuziókra szól. Ez utóbbiaknál az új törvény sok könnyebbséget állapít meg. Az utolsó szakasz a jelenleg működő bankvállalkozások szerzett jogait szabályozza.

Oroszország nem változtat gazdasági tervein

Keresztülviszik az ötéves tervet.

Moszkvából jelentik: Egy kommunista gyűlésen Stalin beszédet mondott, amelyben rámutatott arra, hogy a külföldi sajtó tévesen közölte beszédeit, amelyek a szovjet gazdasági politikájának reorganizálására vonatkoztak. A szovjet semmiben sem tér el a külföld által már ismeretes gazdasági tervétől.

— Csődbe került angol autógyár. Az angol Rentley autógyár, amelynek gyármányai nagy versenysikerei révén világszerte ismertek, 65.000 font passzívával csődbe került.

— Kérvényekre csak egylejes aviatikai bélyeg ragasztandó. Mivel az aviatikai bélyegtörvény rendelkezéseinek értelmezése körül még most is eltérések mutatkoznak, az aradi Kereskedelmi és Ipar-kamara több oldalról hozza intézett kérdésre ez-uton közli, hogy a hatóságokhoz beadott kérvényekre, folyamodványokra nem két, hanem csak egylejes aviatikai bélyeg ragasztandó, miután a törvény az ilyen kérvényeket a kivételek között sorolja fel.

Mielőtt nyaralni megy,

vágja ki ezt az űrlapot és azt kitöltve, levelezőlapra felragasztva, küldje be a kiadóhivatalnak.

Kérem az

ARADI KÖZLÖNY-t,

mely eddig

(Név, odros, ucoa)

oimre járt, talyó hó —-től—-ig

a következő oimre külden:

Egy szabadkai urileány végtetes fejesugrása a strandon

Egy nyakcsigolyája kimozdult a helyéből és nem tudja megmozdítani
egyelleneg végtagját sem

Megdöbbentő szerencsétlenség történt tegnap a szabadkai strandon. A szerencsétlenség áldozata Révai Gabriella fiatal szabadkai urileány, az ismertnevű zongoraművész. Révai Gabriella nem sokkal a strandon való megérkezése után, azonnal a terrasról fejest ugrott a vízbe. A szép, ivelt ugrást többen figyelték és várták, mikor bukkan fel a fejest ugró nő a vízből. Pillanatok, sőt percek teltek el, majd a vízből kiemelkedett a leány láta, de a feje nem. Tiszán lehetett látni, hogy a leány feje előre-bukva a víz alatt van s hogy a kiemelkedő test mozdulatlan, csak a hullámok himbálják ide-oda.

Bolvári Lajos uszmester azonnal a leány után uszott és az élettelen testet kilozta a part-ra. Orvos nem volt a strandon, a telefonközpont nem kapcsolt és a strand előtt álló autók megtagadták a segítséget, hogy orvosért menjenek. Egy földbírtokos kijelentette, hogy az ő autója nem mentőautó.

Hosszu félóra telt el, amíg végre megérke-

zett egy orvos az ájultan fekvő urileánynál. Az orvos azonnal injekciót adott Révai Gabriellának, aki visszanyerte eszméletét, de nem tudta egyetlen végtagját sem mozgatni. Az orvos megállapította, hogy a fiatal leány, egyik nyakcsigolyája kimozdult a helyéből és ez okozta a bénulást. A sérülés súlyos, mert előfordulhat, hogy a legkisebb mozgásra a csigolya eltörik. Ezért egy milliméternyire sem szabad a fiatal, szerencsétlen leánynak megmozdítani a fejét.

A szerencsétlenül járt leány mozdulatlanul fekvött a padon és minduntalan azt kérdezte:

— Ugy-e nem halok meg?

Beszállították a kórházba, ahol röntgen-vizsgálatnak vetik alá és itt fog eldőlni, hogy a végtagok bénulása megszüntethető lesz-e, vagy nem.

A szerkesztésért

STAUBER ISTVÁN

felel.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 8 Lel. vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lel. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40, vasárnap 50 Lel. A vastagabb betűvel kiírt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közzétehető, megváltoztassa. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdezősködésekre válaszolunk. Ajánlatok jelzés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

HIRDETÉSEKET DÉLUTÁN 5 ÓRAIG VESZÜNK FEL

LEVELEZÉS.

Pusztán lakó idősebb öz. uriember

keres kimondott intelligens, megbízható urilasszonyt 1-2 hónapi nyaralásra. Zenehez érő előnyben részesül. — Szíves ajánlatokat „Csendes otthon” jelígre az Aradi Közlöny kiadójába kérem. 2348

ALKALMAZÁS.

KÖZÉPKORU molnár, 15 éves gyakorlat, augusztus elsejére állást keres. Szíves megkereséseket „Józan” jelígre az Aradi Közlöny kiadójába kér. 2325

SZAPPANFÖZŐ állást keres. Perfect a meleg, félmeleg, hideg-uti és pillirozott szappanok készítésében. Címe: Timisoara III. Str. Ariadna 57. 2342

MEGBÍZHATO, gyermektelen házaspár, házmesteri állást keres aug. 1-re, az aszszony főzni tud. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 2344

INTELLIGENS, fiatal német kisasszonyt keresek 3 éves kisleányka mellé. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 2346

LAKÁS.

ELFOGLALHATO tiszta egyszoba, konyha uccai fele lakás kiadó, volt Tél-ucca 11. 2349

EGY-KÉT és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet: v. Andrásy-tér 19., a házmesternél. 200

EGYSZOBÁS, konyha lakás főtéren kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Cím: Calea Banatului (v. Asztalos Sándor-u.) 8. 200

KÉTSZOBÁ, konyha I-ső emeleti lakás, a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

VÉTELESELADÁS.

SÜRGŐSEN eladó egy olcsó barna hálószobaberendezés. Str. Calvin 13. 200

ÚJ ÜZLETBERENDEZÉS jutányos áron eladó. Megtekinthető: Bal. Reg. Maria 19., házmesternél.

MATRACOK drbja 100 lej, ágyak drbja 350 lej, sodronyok drbja 200 lej. éjjeli szekrény 850 lej, kis tükrös toalett asztal 400 lej, gyönyörű Alt Deutsch szekrény 1000 lej, ebédlő perzsaszőnyeg 7040 lej, egy ajtó fehér szekrény 500 lej, könyvszekrény 1200 lej, gyönyörű plüsch ágyterítők, ebédlők, hálók, szalonok, uriszobák, ebédlőszékek, tükrök, rollós írszekrény, antik órák, oszillárok, fali vitrinek, íróasztal, dísz tárgyak stb. stb. kaphatók: SALGONE bizományi üzlete, Str. Horia (Széchenyi-u.) 1. Neuman-palota. 1000

KITÜNO, jókarban levő 2 Híres vashordók eladók. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 200

FAJTISZTA pedigrees fehér, francia bulldogok, egyéves kan és szuka, darabja 500 Lejért eladók ötvenesi kastélyban, postacím Arad 3. 2348

KERESEK két egyforma fehér vaságyat, hálószobaberendezést, ebédlő, uriszoba butorokat, antik komód és szekrényeket, antik brekátokat, ezüsttárgyakat, jég-szekrényeket stb. SALGONE bizományi üzlete, Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota. 1000

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban, rendkívül olcsón kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

ÜZLETEK.

Evek óta fennálló üzlethelyiség,

lakással, jelenleg vendéglő, bor-pincével és egyéb mellékhelyiséggel olcsó bérért kiadó, volt Borona és Illés-ucca sarok. 2539

ÖTVENÉVOTA fennálló fűszerüzlet forgalmas helyen, a főtérről közel, berendezéssel, lakással, eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 2345

FÖTÉREN, a legforgalmasabb helyen nagy üzlethelyiség azonnal kiadó, Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

Socodor község előjáróságától.

Nr. 539—1931.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy Socodori (Székudvari) nagyvásár, kisjenői járás, Arad-megyében, minden állattaj felhajtásával 1931. július hó 18-án, szombaton lesz megtartva és minden szombaton heti vásár állatfelhajtással. — Felhívjuk a vásárlók figyelmét ezen lótenyésztési géppontra, továbbá a külföldre szállított figyelmét is. Socodor, 4. július 1931.

2382

Az előjáróság.

Rádió műsor.

CSÜTÖRTÖK, JULIUS 16.

Bucuresti, 12. Gramofon. 17. Dinicu zenekar. 19. Gramofon. 20. Seidmann szaxofonjátékos előadása. 20.45. Thaler csellóművész játéka. 21.15. Hertz zongora művész játéka. — Budapest, 9.15. Az Államrendőrség zenekarának hangversenye. 12. Déli harangszó. 12.05. A Városi Színház kamarakórusa férfikvartettjének hangversenye. 4. Kiss István dr. előadása. 5. Szabadságharcokorabeli magyar nőtűk. 6. Legenda. 6.30. A Székesfővárosi Zenekar hangversenye. 8.15. Gramofonhangverseny. 9. Kólozsvári-est. Majd: Parkas Jenő és csigányzenekarának hangversenye. — Bécs, 11.30. Geiger-zenekar. 13.15—14. Új hangosfilmek zenéje gramofonon. 16.20. Verdi-operák részletei gramofonon. 20.30. Mendelssohn- és Brahms-dalok. 21.05. A Sedlak-Winkler-négyes. 22.15. A Krall-Jazz játéka. — Belgrád, 11.30. Gramofon. 12.45. Déli zene. 19. Cigányzene a Topcsiderből. 22.50. Rádiózenekar. — Breslau, 18.50. Donizetti: A Kegyenc nő c. rövidoperája gramofonon. — Hellsberg. 18.50. Rádiózenekar. 20.30. Hangverseny. — Hilversum. 17.10. Kovács Lajos és zenekara. — Langenberg. 17. Délutáni zene. 20. A rádió kamaracellákára és zenekara. 23. Éjféli tánczene. — Milano. 20.45. Mascagni: Iros című operája. — München. 17.20. Délutáni zene. 19.30. Tarka zenészt. 21.20. A Dresdener-vonósnégyes játéka. — Palermo. 20.20. Gramofon. 21. Szimfonikus zene. — Prága. 11.30. Gramofon. 19.05. Áriaest. 21. Berka csellóművész játéka. 22.15. Zene a Beranek-moziból. — Róma, 17.30. Ének- és zenekari verseny. 21. Szimfonikus hangverseny.

Izr. Leányinternátus

felvesz bennlakó urileányokat. Jó ellátás, orrepetálás és olcsó díjak. Prospektust készséggel küld: STEINER, internátus p. fete evrei Arad, Str. Popa I. Russu 2

Elveszett tekete női selyemkabát

a vasutállomástól a Szabadságtérig vezető utvonalon. Megtaláló jutalom ellenében a v. Virág-ucca 39. sz. alá adja le.

Az apróhirdetés értéke

mindig attól függ, hogy eljut-e azokba a körökbe, amelyeknek a figyelmét felakarjuk hívni arra, hogy eladó holmink van, vagy hogy vásárolni akarunk, továbbá, hogy állást akarunk vállalni, vagy alkalmazottat keresünk.

Ideális apróhirdetési ujság

az „ARADI KÖZLÖNY”

mert olvasótáborában ott van minden vállalat, bank, kereskedő, iparos, tisztviselő, orvos, ügyvéd, mérnök, építész, tanár, tanító, vállalkozó, vasutas, postás, gyáros és munkás, gazda, háziasszony, szóval mindenki, aki számba jöhet, hogy olvassa az apróhirdetést.

Az esetek ezrei évek óta igazolják, hogy az Aradi Közlöny apróhirdetése révén az emberek jól eladták házuikat, talukukat, butorikat stb., mert az Aradi Közlöny apróhirdetése a vevők nagy sorát mozgatta meg. Hirdessen az Aradi Közlönyben, az eredmény gyors és biztos.

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA”

a Hungaria Nagyszálló vezetője alatt megnyílt
Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben.
TELEFON: J. 320—30.

Minden modern kényelemmel berendezve.
Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok!
A vidéki társaságok találkozó helye!